

בס"ד

גליון

אהלך באמיתך

דברי תורה

שיעורים

שיחות

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ה'

חודש אב תשפ"ג לפ"ק

מסן הוצאת ספרי

משיבות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

גליון אהלך באמתך

גליון ה' - חודש אב תשפ"ג

יצא לאור ע"י

מכון הוצאת ספרי אלעסק

כל הזכויות שמורות

Copyright 2023 ©

להשיג

בבית מדרשינו קהל לב שמח אלעסק

203 Ave. F Brooklyn NY 11218

גם אפשר לשלוח בקשה ל:

dtalesk@gmail.com

להערות והארות או ליטול חלק בהוצאות הגליון

אפשר לפנות להמכון

(347) 533-2946

התנצלות

היות שמהירטו המלאכה כדי שנוכל להוציא הגליון לאור עולם, ע"כ לא עלה בידינו לעבור על תוכן הגליון כל צרכו, ונפלו בו כמה שגיאות, ושגיאות מי יבין

- תוכן הגליון -

| גליון ה' - חודש אב תשפ"ג |

שיעורים בספר חובת הלבבות, שער הכטחון

לשון החובת הלבבות.....ג

לשיעור ט' ו'

שיעור ט' - יום א' פר' נשא ב' תשפ"ג.....ה

הקב"ה מקדים רפואה למכה • הבוטח בה' אינו מצפה לקבלת גמול מכני אדם • אין הדבר תלוי אלא בי • הבוטח בה' אינו חומד להיות כחבירו • אין אדם נוגע במוכן לחבירו • שלי שלך, ושליך שלך - חסיד • קבלת התורה ע"י אמונה וכטחון בה'

שיעור י' - יום א' פר' בהעלותך תשפ"ג.....יא

תשוקת הצדיקים לעבוד את ה' בכל לבב ובכל מאוד • אין הכרכה מצויה אלא באדם הכוטח בה', ונושא את ידיו לשמים תמיד • תכלית המאה ברכות בכל יום להחדיר בלבבינו הכטחון בה' • אמונה ממשיך כל ההשפעות • מנוחת הנפש לבוטח בה' • לבטוח רק בהשם ית' • בשעת התפילה האדם מחזק בלבו הכטחון בה' • מגן ישענו, משגב בעדינו • הקב"ה הוא בעל היכולת והכוחות כולם

- דברי תורה -

של"ס פר' עקב, מברכים חודש אלול שנת תשפ"ב.....יט

בביהמ"ד ראדאשיין קרית יואל יצ"ו

מכלל עבודת התשובה לתקן המעשים אלהבא • צאי לך בעקבי הצאן - בדרך של רבותינו הקדושים ז"ע

של"ס פר' שופטים שנת תשפ"ב.....כד

חשיבות העבודה בדורו של עיקבתא דמשיחא • עבודת ימי חודש אלול

אצל שמחת הכנסת ספר תורה יחד עם שמחת השבע ברכות בחצרות

קדשינו.....כט

יום ד' פר' שלח תשפ"ג

בגודל מעלת כתיבת ספר תורה בחבורה • החיוב להודות להשי"ת בתמידות

לשון החובת הלבבות

לשיעור ט' - 5

שער הכטחון - פתיחה

ומהן, כי הכוונת בה' לא ימנענו רב הממון מכטוח בה', מפני שאיננו סומך על הממון, והוא בעיניו כפקדון צווה להשתמש בו על פנים מיוחדים ובענינים מיוחדים לזמן קצוב. ואם יתמיד קיומו אצלו, לא יבעט בעבורו, ולא יזכור טובתו למי שצווה לתת לו ממנו, ולא יבקש עליו גמול הודאה ושכח, אבל הוא מודה לבוראו יתברך אשר שמהו סיבה לטובתו. ואם יאבד הממון ממנו לא ידאג ולא יאבל לחסרונו, אך הוא מודה לאלהיו בקחתו פקדונו מאתו, כאשר הודה בנתינתו לו, וישמח בחלקו, ואיננו מבקש הויק וזולתו, ולא יחמוד אדם בממונו, כמו שאמד החכם (משלי יג כב): צדיק אוכל לשובע נפשו.

אך תועלות הכטחון בעולם מהן מנוחת הלב מן הראגות העולמויות והשלוח מנדנד הנפש וצערך לחסרון תאוותיה הגופניות, והוא בהשקט ובכטחה ובשלוח בעולם הזה, כמו שכתוב (ירמיהו יז ט): ברוך הנבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו, ואמר (ירמיהו יח ט): והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו.

ומהן, מנוחת הנפש מלכת בדרכים הרחוקים אשר היא מכלה הגופות וממהרת השלמת ימי החיים, כמו שנאמר (תהלים קכ ז): ענה בדרך כחי קצר ימי. ונאמר על אחד מן הפרושים, כי הלך אל ארץ רחוקה לבקש המרף בתחלת פרישותו ופגע אדם אחד מעובדי כוכבים בעיר אשר הלך אליה. אמר לו הפרוש: כמה אתם בתכלית העורון ומעוט ההכנה בעבודתכם לכוכבים, אמר לו האמנושי ומה אתה עושה, אמר לו הפרוש אני עובד הבורא היכול המכלכל האחד, המטריף אשר אין כמוהו. אמר לו האמנושי פעלך סותר את דבריך, אמר לו הפרוש: והיאך? אמר לו אלו היה מה שאמרת אמת היה מטריף בעירך כמו שהטריף הנה, ולא היית טורח לבוא אל ארץ רחוקה בואת. ונפסקה מענת הפרוש ושב לארצו וקבל הפרישות מן העת ההיא ולא יצא מעירו אחר כך.

ומהן, מנוחת הנפש והגוף מן המעשים הקשים והמלאכות המיגעות את הגופות, ועוב עבודת המלכים וחקיהם וחמם אנשיהם, והכוונת בה' הוא תובע מסכות המרף מה שיש בו יותר מנוחה לגופו ושם טוב לו ופנאי ללבו, ומה שהוא מפיך יותר לחובות תורתו עם יתר אמונתו, כי הסכה לא תוסיף לו בחקו ולא תחסרהו ממנו מאומה, אלא כגורת האלוקים יתברך, כמו שנאמר (תהלים ע"ב ט): כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר הרים כי אלוקים שפט זה ישפיל וזה ירים. ואמר (ס"ב ט): בנאות דשא ירכיציני על מי מנחות ינהלני.

חובת הלבבות שער הבטחון

שיעור ט' - יום א' פר' נשא ב' תשפ"ג

בתוכן:

• הקב"ה מקדים רפואה למכה • הכוּטח בה' אינו מצפה לקבלת גמול מבני אדם • אין הדבר תלוי אלא כי • הכוּטח בה' אינו חומד להיות כחכירו • אין אדם נוגע כמוֹכן לחכירו • שלי שלך, ושלך שלך - חסיד • קבלת התורה ע"י אמונה ובטחון בה'

הקב"ה מקדים רפואה למכה

סמכה את עצמה שבואדי יהי' לה למשיב נפש. אבל הלא אין דרך הצנענות להתראות עם האנשים, אך חשבה שע"י אשת בועז תתקרב נשים לקראת נשים, והיא תמסור אליו כל מה שתבקש, ועל ידי זה יהי' לה ישועה פורטה עכ"פ.

והנה בבואנה בית לחם יצאה מיטת אשת בועז כי מתה אז, ובאמת היה זה לטובתה שע"י נכנסה רות להבית אצל בועז מבלי שום שליח, וזה היה לה טובה עצומה כמבואר שם במדרש, אך היא חשבה שזהו לרעתה, שהרי עכשיו אין לה שום אופן לבוא ולדבר עם בועז, ומאין יבוא עזרה, ולכן אמרה באותה שעה בשברון לב (רות א, כ): כי המר שקי לי מאוד. אבל לאחר מכן נתגלה שדבר זה דייקא גרמה הטובה הכי גדולה בעבורה, כי ממקרה זה יצאה מלכות בית דוד, וכמבואר שם בפרק. ומסיים החתם סופר בדרך רמז, שהר"ת של הפסוק (שם): כי המר שקי לי מאוד, הוא שלמ"ה, שבימיו היה תכלית הטוב, להורות כי מאותו מצב הקשה דייקא יצא מלכות בית דוד, ושלמה המלך, שבימיו זכו ישראל לשלימות נפלא שלא היה להם משעת החורבן עד אז.

טרם נמשיך בדברי בחובת הלבבות על הסדר, נקדים דברים אחדים מעניינא דיומא, שאנו עומדים בימי התשלומין לחג השבועות העעל"ט, וגם יש לו שייכות עם ענין הבטחון, אשר אנו עוסקים בו עכשיו. דהנה כתב הרמ"א (אר"ח סי' תצ"ד, ס"ט) דנהגין לקרוא מגילת רות בחג השבועות, והרבה יש לנו ללמוד ממגילה זו. והנה אפשר לבאר למה קורין את המגילה הזאת בעצם חג קבלת התורה דייקא, דלכאורה מה ענינו לכאן, (באופן פשוט ביארו המפרשים דהיות שבחג השבועות חל הילולת דוד המלך ע"ה, ע"כ קורין מגילת רות שמבואר בתוכו סדר לידתו), עפ"י דברי החתם סופר (דרשות ח"ב, עמוד תצט) שכתב דבר נחמד מה שאפשר ללמוד מזאת המגילה. דהנה נעמי כשחזרה לארץ ישראל היתה במצב קשה מאוד, ולא היה לה שום אוהבים וידידים בארץ ישראל, בהיותה מנודה מכל בני ישראל בשביל שניסעה לחוץ לארץ, והצפי' היחידה שהיתה לה באותה שעה בעיניה היה שתפנה את עצמה לכוּנו, שהיה איש גבור חיל, שד ונכבד בישראל, וע"ז

בשמחה, ולא יבעט בעבורו. ולא יזכר טובתו למי שציוה לתת לו ממנו, שמתבע האדם כשעושה טובה לחבירו, הוא רוצה לקבל ממנו גמול ותשלום על הטובה, או על כל פנים שישבח ויודה לו עליהם. לא כן האיש הבוטח בה', ומאמין שכל ממנו אינם תחת רשותו כי אם כדי שיוכל להיטיב בהם לבני אדם, על כן אינו להושי לקבל מהם הכרה על הטובה, וגם לא יבקש עליו גמול הודאה ושבח, אבל - וכ"ז מפני שהוא מודה לבוראו יתברך אשר שמהו סיבה לטובתו - הוא מודה להשי"ת על שזכה להיות השליח לטובה להיטיב לבני אדם. גם אפשר לפרש תיבת "לטובתו" על העושר בעצמו, שזוכה לעזור לבני אדם ובזה ליכות ליכותים נפלאים. ואם יאבד הממון ממנו לא ידאג ולא יאבל לחסרונו, אך הוא מודה לאלהיו בקחתו פקדונו מאתו, כאשר הורה בנתינתו לו, וישמח בחלקו כמו אז כן עתה, ואינו מבקש חיוק זולתו לומר שאיש פלוני או פלוני הוא סיבת חסרון ממוני, ולא יחמוד אדם בממנו, כמו שאמר החכם (משלי יג כה): צדיק אוכל לשובע נפשו.

ודבר זה הוא נסיון גדול לבני אדם, ובפרט לאישי הציבור, שעוסקים כסדר לטובת הציבור באמונה ובמסירות, שיש להם קושי גדול להרגיש באמת שהכל הוא מאתו ית', וממילא לא לתבוע ההכרה מבני אדם כשהוא מיטיב עמהם, כי למעשה מרגישים בעצמם שהם היטיבו עם הבריות מנרבת לכם הטוב. ואפשר ללמוד כיצד לא להתנהג בענין זה מהפרעזידענט העבר במדינתנו (-טרדאמ"פ), שעד היום הזה שכבר אינו בכסא המלוכה זה כמה שנים, עדיין הוא תובע מכל או"א שיכירו לו טובה על מה שעשה עמהם, ולאמיתו של דבר הוא מדה מגונה למאוד, דהרי כל החסד שעשה עם הבריות לגרמי' הוא דעביד, שיוכל לקבל הכרה וכבוד מהבריות על טובותיו. ואיש הישראלי שחי עם בטחון באלוקיו, אינו מתנהג כן, ואינו מבקש זאת כלל, אלא אדרבה הוא שמח להיות השליח מהשי"ת להיטיב עם בריאותיו.

וזהו לימוד גדול לכל או"א מאתנו בענין האמונה, שדייקא מן המצב הנראה לאדם שאבד תקוותו, מזה דייקא יזכה לישועה מן השמים, ואחר כך יתברר אצלו שהכל היה לטובתו האמתית, והקב"ה הכין בעבורו בזה הטובה, והקדים הרפואה להמכה. וזהו הוראה לדורות לבני אדם לחיות עם השתוות בכל המצבים, ולידע ידיעה ברורה שכל מה דעביד עמו הקב"ה אינו אלא לטובתו האמתית, וממילא אין להאדם להתרעם על שום מקרה הקורה אליו, אלא אדרבה לקבל הכל בשמחה ובטיב לבב. וכלשונו הזהב של רש"י ז"ל על הגמרא (בבא בתרא צא.) שמספר את השתלשלות הדברים אצל בועז ורות, וז"ל: ק: מתה אשתו של בועז: ולא שמועין אתא שהקב"ה מקדים רפואה למכה, ויש לו לאדם לבטוח בהקב"ה.

ובזה נבין למה קורין מגילת רות דייקא בחג השבועות, דדבר זה הוא מהעיקרים הגדולים הנצרכים כדי לקבל את התורה הקדושה, שרק כשהאדם חי עם השתוות בכל הענינים - ע"י האמונה החזקה באלוקי עולם, וכידיעה ברורה שה' הוא המוליד אותו בכל עניניו, ומקדים את הרפואה הרבה קודם המכה, כמו שנתברר אצל מעשה דנעמי ובונו כנ"ל, אפשר לו ליישב דעתו במנוחה ובשלוח, ויש לו מוח פנוי ומוכשר לקבל את התורה ולקיים את מצוות ה' כדבעי, כי מחשבתו אינו טרודה בדאגה.

הבוטח בה' אינו מצפה לקבלת גמול מבני אדם

וז"ל: ק: ומחן, כי הבוטח בה' לא ימנענו רב הממון מבטוח בה', מפני שאינו סומך על הממון, והוא בעיניו כפקדון צווה להשתמש בו על פנים מיוחדים ובענינים מיוחדים לזמן קצוב. ואם יתמיד קיומו אצלו, לא יבעט בעבורו, והגם שנתרגל לחיות חיי עושר וכבוד, יקבל את הגזירה על עצמו

אין הדבר תלוי אלא בי

וא"כ איזה דבר לימד ר"א בן דרדיא עד כדי כך שקורין אותו רבי.

וביאור רבי יעקב'לע במליצת לשונו, דלימוד גדול לימד אותנו רבי אלעזר. דהרי מטבע האדם הוא לתלות תקלתו בכל מה שאפשר חוץ מעליו בעצמו, כשהוא לא יצליח במקום עבודתו, יבדה סברות מליבו וישתדל לתלות הסיבה בכל מה שיוכל: או שיאמר שאין לו סביבה המתאים בעבורו במיוחד, או שהבעל הבית אינו מסודר כל כך בעבורו, ואינו משלם לו המשכורת שבאמת ראוי לו לקבל תמורת עבודתו במסירות כ"כ, ואינו מקבל ממנו הגוט ווארט רק לעיתים רחוקות, והם הסיבות שנמנע ממנו הצלחתו. וכה מתאמץ כל אדם למצוא לעצמו סיבות ועילות למה הוא אינו מצליח, ואינו עולה עליו על הדעת כלל שסיבת הדבר אינו אלא הוא בעצמו, ולכן אינו משתדל כלל להגיע לאיזה הצלחה, דהרי הוא אינו הסיבה והחסרון כאן, ובכן אי אפשר לו לשנות הסיבה המונעת אותו מליכנס בשערי המוצלחים. וכך הוא דרכן של בני אדם בכל מקום ובכל זמן, והוא מעצת היצר, ודבר זה הוא גורם להרבה בני אדם שלא יגיעו להצלחה בימי חייהם אשר באמת היה ביכולתם להגיע להם, אבל רבי אלעזר כשהגיע להכרה שאין לו שום מקום להצלחה השיג את תכלית האמת שאין הדבר תלוי אלא בו בעצמו, וזהו הלימוד יסודי השייכת לכל אדם ככל מצב שהוא, שאם יקבע בנפשו שיש לו היכולת ביד עצמו לשנות את המצב לטובה, אם רק יתאמץ ככל כוחו לעשות ככל אשר בידו לעשות, כודאי יוכל להצלחה גדולה למעלה מן המשוער. ולכן קורין אותו רבי עד היום הזה משום שהוא לימד לבני ישראל היסוד הגדול הלז.

ובעיקר הגורם לזה הוא חסרון בבטחון בהש"ת, כדברי החובת הלככות כאן, שהרי האדם הבוטח בה' אינו תולה סיבת תקלתו בכל

שמעתי שיחה נאה מאת המגיד המפורסם רבי יעקב גאלינסקי ז"ל (שדרש פה בהיכל הביהמ"ד), שהרחיב דברותיו בענין זה. ראשית דבריו העתיק את דברי הגמרא (עבודה זרה יז.) המספרת על רבי אלעזר בן דרדיא, וזה תוכן הגמרא: אמרו עליו על ר"א בן דרדיא שלא הניח זונה אחת בעולם שלא בא עליה, פעם אחת שמע שיש זונה אחת בכרכי הים, והיתה נוטלת כיס דינרין בשכרה, נטל כיס דינרין והלך ועבר עליה שבעה נהרות. ומספרת הגמרא, שאמרה האשה לרבי אלעזר בן דרדיא שבדודאי לא יקבלו אותו בתשובה, על העבירות שעשה.

הלך רבי אלעזר וישב בין שני הרים וגבעות, אמר: הרים וגבעות בקשו עלי רחמים, אמרו לו: עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו, שנאמר (ישעיה נד, י): כי ההרים ימוש והגבעות תמוטינה. אמר: שמים וארץ בקשו עלי רחמים, אמרו: עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו, שנאמר (שם נא, ו): כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה. אמר: חמה ולבנה בקשו עלי רחמים, אמרו לו: עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו, שנאמר (שם כד, ג): וחפרה הלבנה ובושה החמה. אמר: כוכבים ומזלות בקשו עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו, שנאמר (שם לד, ד): ונמקו כל צבא השמים. אמר: אין הדבר תלוי אלא בי. הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכיה, עד שיצתה נשמתו. יצתה בת קול ואמרה: ר"א בן דרדיא מוזמן לחיי העולם הבא.

ומסיים שם הגמרא: ככה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים ויש קונה עולמו בשעה אחת. ואמר רבי לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן אלא שקורין אותן רבי. ע"כ. והקשה ר' יעקב'לע דלמה הכי נמי זוכין הם ליקרא רבי, והרי התואר רבי אינו שייך כי אם על מי שמלמד לאחרים,

ע"כ דברי בוצינא קדישא הרב מוהרי"מ ז"ל זכותו יגן עלינו. ע"כ. והיינו שמקבלים כח זה לעצור את הלב מלחמוד על דברים האסורים, בזכות מה שמקיימין את כל הדברות הקודמין, שהם שפיר ביד האדם לקיים. ולזה בא הדיבור בלשון עתיד, לא תחמוד - שבוודאי יהי' הדבר כך שלא תחמוד כלל, אם רק תקיים את הדברות הקודמין.

והנה אחד מן הכוחות החזקות שבהם אפשר לאדם לחזק את עצמו, ולגבר את עצמו על כח המתאוה והחמדה, הוא ע"י ספר הזוהר הקדוש שחיבר רבי שמעון בן יוחאי. ותיבת זוה"ר בגימטריא רי"ח. וזה מפני שהבשמים והריח שירדה לעולם בשעת מתן תורה, שהוא הכח המחזק את בני ישראל להתגבר על תאוות הלב, גנו בספר הזוהר, בזכותו של התנא רבי שמעון. וזה מרומז ג"כ בפיוט ואמרתם כה לחי: כל ימיו אשר חיה, אות הקש"ת לא נהיה, כי אות עולם היה. כי תיבת קש"ת ר"ת ק'נאה ש'נאה ת'אווה, שבתקופת חייו לא היה בעולם אלו המדות הרעות, וכח זה גנזה ג"כ בספרו הקדוש, כי כל המתחבר אליה זוכה לקבל כחות חזקות להתגבר על כל הנסיונות השרויים בעולם.

אין אדם נוגע במוכן לחבירו

עכ"פ נחזור לעניינינו, שמוטלת עלינו עבודה קדושה לחזק בטחונינו בהש"ת, ובאמת אינו עבודה קלה כלל וכלל, שעל האדם להשקיע כחות עצומות בנפשו כדי שייגיע להרגש של שמחה והסתפקות במה שיש לו, ולא לחפוף לקבל גמול והכרה מחבירו, אלא אדרבה להיות שומח בחלקו תמיד. ולהלן ימשיך החובת הלבכות לבאר שהבוטח בה' אין לו שום דאגה שמא ישיג חבירו את גבולו, ויחסר מפנסתו, דהרי הכל תלוי ממילא בהש"ת.

אדם, אלא תולה הכל על הש"ת, וממילא אין לו עגמת נפש על אבדן ממונו, או חסרון הצלחתו, אלא הולך ומחזק בשחוט באלוקיו, ופונה אליו בתפילה ובתחנונים שיזכה לכל טוב.

הבוטח בה' אינו חומד להיות כחבירו

החובת הלבכות כאן בסוף דבריו, שממעלת האדם הבוטח בהש"ת הוא שאינו חומד ממונם של שאר בני אדם. והנה זהו באמת מצוה מן התורה, והוא אחד מהעשרת הדברות, וכדכתיב לא תחמוד (שמות כ, יד - דברים ה, יח). ונתקשו הראשונים דלכאורה כיצד שייך ציווי להאדם שלא יחמוד, והרי מדת החמדה והתאוה תלוי בליבו של אדם, וכיצד שייך לאדם לשלוט ברוחו שלא יחמוד.

בספה"ק אמרי פנחס הביא בשם הרה"ק רבי פינחס מקאריין זי"ע: שלכך על דיבור לא תחמוד אין רוב העולם עוברין, כי איתא בגמרא (שבת סח:) בכל דיבור שייצא מפי הגבורה בשעת מתן תורה נתמלא העולם בשמים וריח טוב, אך נכנס לן עדן כדי לפנות המקום בשביל הדיבור השני, וכן כולם, רק אצל דיבור האחרון של "לא תחמוד" נשאר הבשמים בעולם הזה דהרי לא היה עוד שום דיבור לאחר מכן, וזהו הסיבה שיש היכלות לבני אדם שלא לעבור על דיבור זה, כי נשאר הכח בעולם הזה שיוכל האדם לעצור את עצמו מלעבור על דיבור זה. כי הבשמים והריח טוב של הדיבור, שמילא את כל העולם, מסייעת לבני אדם להתגבר על היצר בענין זה.

ובנועם מגדים איתא (פר' יתרו, ד"ה א"י לא יהי'): התירוץ והישוב אשר שמענו שם משם הרב הקדוש המגיד מוה"ר יחיאל מיכל ז"ל [מזלאטשוב] דלא תחמוד הוא הבטחה אחר שתקיים ותזוהר בתשעה דברות הקדושים האמורים, אזי וודאי לא תחמוד,

מוכר שם מלח. פעם אחת פתח מישהו עסק דומה בקירבת חנותו של רבי דוד, והתחיל לדאוג שמא יצטער ע"ז שחבירו מצליח ג"כ כמותו, ע"כ נסע מיד אל הסבא קדישא רבי מרדכי מלעכאוויטש זי"ע, וכתב פיתקא, בה ביקש מהרבי שיפעול בעבורו לכל ידע לבכו אם חבירו יצליח למשוך לעצמו לקוחות הרבה, ויתעשר בזה. ואכן ברכו רב ר' מאטלע שימלאו משאלות לבו מן השמים לדבר זה.

כיון שחזר לביתו הכיר בנפשו שאכן הברכה מתקיימת לטובה, ואינו מצטער כלל על הצלחת חברו. ועכשיו קם ונסע שנית לרבו והגיש שוב פיתקא, בה ביקש מרבו, דאכן ראה שינוי לטובה שהתחיל להרגיש בנפשו שאינו מצטער עוד על הצלחתו של חברו, אבל עדיין אינו מרגיש בנפשו שגם ישמח עם הצלחתו, ורוצה להגיע גם למדריגה זאת שישמח על הצלחת חברו גם כשגם הוא עוסק באותו המסחר שהוא עוסק בה. דהרי מזה שאינו שמח על הצלחת וגידול חברו מוכח שנלקה הוא באמותו ח"ו, שהרי אם היה מאמין כראוי שאין אדם נוגע אפילו כמלא נימא במה שיש לחבירו (יומא לה:), היה שמח בשמחתו ממש כאילו אם היה חברו עוסק במסחר אחרת, דהרי אם לא היה חברו פותח חנות דומה למה שיש לו בודאי לא היה חושב כלל שהוא יפגע בפרנסתו, ולכן הוא מבקש מרבו שיפעול בעדו להגיע לדרגת האמונה כראוי, כדי שיוכל גם עכשיו שהוא עוסק באותו המסחר שגם הוא עוסק, לשמוח בהצלחת חברו, ולחזק בטחונו במי שמפרנס לכל.

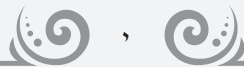
בה סיפר הבית אברהם לאחד מחסידיו, להודיע לבני אדם מקצת מן המקצת מהשגת הצדיקים והחסידים שבדורות הקודמים, שהיו מבקשים שיזכו לאמונה בבורא כל עולמים באמת, ולהיות שמחים בהצלחת חבריהם, וזה היה כל מגמתם, ולא שום דבר אחר. שאל החסיד מהבית אברהם:

פעם הגיע יהודי אחת להרה"ק רבי מאיר'ל מפרעמישלאן זי"ע ודמעתו על לחיו, שאחד פתח חנות באותו השוק של חנותו ומקפח את פרנסתו, פתח הרה"ק מפרעמישלאן ואמר לו משל למה הדבר דומה, לסוס ששותה מים מן הנהר וכאשר הוא רואה את הבבואה (-שאטן) שלו בנהר הרי הוא חושב שיש עוד סוס שרוצה לשתות ממימי הנהר, ומפני החשש שמא יגמור חבירו את כל המים הרי הוא רוקע ברגליו במימי הנהר, ועי"ז מטשטש את דמותו המשתקפת במים ונדמה בעיניו כאילו רק הוא שותה מן המים, אמנם המסתכל מן הצד צוחק על טפשותו של הסוס - חדא דאף אם יהא כדבריו שיש עוד סוס השותה מים הרי בנהר יש מים שאין להם סוף, וא"כ מה איכפת לו שגם חבירו שותה ומרווה את צמאונו. והשנית דהרי בזה שרוצה שלא יקח חבירו מן המים ודוחה אותו הרי הוא גרם הפסד לעצמו, כי הוא רוקע עם רגלו ברפש ובטיט ובכך מעביר ומלכלך את מימיו.

והנמשל מוכן מאד שהקב"ה קצב פרנסה מן השמים לכל אחד ולח' הארץ ומלואה וכל הכסף והזהב שלו, ואם כן מדוע חושש האדם כשחבירו משיג גבולו, והלא ביד חנותו בין אם לאו ולא עוד אלא שאם יעורר עמו ריב ומדנים יגרום לקלקל גם את שפע פרנסתו, כי מחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות, וע"כ המשכיל בעת שהוא ידום ויאמין בה' אלקיו המכלכל חיים בחסד, שבודאי לא יעזבו בידו ויתן לו לחם לאכול ובגד ללבוש כחן ובחסד וברחמים.

שלי שלך, ושולך שלך - חסיד

וכעין זה סיפר האדמו"ר מסלונים זי"ע בעל בית אברהם לאחד מחסידיו, כשהיה בביקור בירושלים עיה"ק בשנת תרפ"ט. על החסיד רבי דוד זלצר ע"ה, שהיה מגדולי חסידיו לעכאוויטש, והתגורר בעיר סלונים, והתפרנס שמה מחנות שהיה

ידעו דור אחרון, והוא לפי שיעקר הכלל הוא הבטחון השלם, והוא כלל כל המצוות. ע"כ. ועוד כתב הוא ז"ל בספרו אבן שלמה (ג. ב) שמי שאין לו בטחון, הרי תורתו אינו כלום, שע"כ אינו לומד אלא לעשות לעצמו שם, וכותב לשון נפלא: ומי שלבו טוב כמדת הבטחון אע"פ שעובר עבירות חמורות, הוא יותר טוב ממי שמחוסר בטחון, שע"ז בא לידי קנאה ושנאה, אע"פ שעוסק בתורה ובגמילות חסדים, שכל זה אינו אלא לעשות לו שם. ע"כ.

ואם כנים הדברים, אפשר לתרץ בזה הסתירה הידועה שנתקשו התוס' (קידושין מ: ד"ה אין תחילת) בדברי הגמרא (שבת לא.) אמר רבא: בשעה שמכניסים אדם לדין אומרים לו נשאת ונתת כאמונה, ואח"כ קבעת עתים לתורה וכו'. ובמקום אחר (קידושין שם) אמר רב המנונא: אין תחילת דינו של אדם אלא על דברי תורה, שנאמר (משלי יז, יד): פוטר מים ראשית מדון. והתוספות (שם) תירצו שמה שמקדימין לשאול נשאת ונתת באמונה אינו אלא לענין שאלה, ששואלין מתחילה על עניני משא ומתן, ורק לאחר מכן שואלין על דברי תורה, אבל מענישים קודם על שלא קבע עתים לתורה, ואחר כך נפרעים מן האדם על שאר עבירות שבידו.

ולפי דברי הגר"א הנ"ל שהעמיד יסוד מוסד, שמי שאינו בוטח בה' אין תורתו כלום, דהרי עושה הכל רק למען כבוד עצמו, ומהרהר תמיד למצוא חן בעיני הבריות, נבוא לתרץ הסתירה, דברדאי אין תחילת דינו של אדם אלא על דברי תורה, אבל מקדימין לשאול ממנו אם התעסק באמונה - הכוונה על עניני אמונה ובטחון, שאם לא התעסק בבטחון בה', לא יעלה לו כלום מה שעסק בלימוד התורה, ומילא כריסו בש"ס ופוסקים, דהרי ע"כ כל כוונתו לא היה אלא לעצמו, לכן צריכין לברר מקודם אם עסק בבטחון, ואח"כ באים לעיקר השאלה של 'קבעת עתים לתורה'.

ומה היה גודלו של החסיד רבי דוד למעשה, האם הרויח גם הוא בעסקיו כמקודם? השיב הרבי: כלום ריוח מועט הוא, שזכה למדה כזאת של ישוב הדעת, ואמונה בהש"ת.

קבלת התורה ע"י אמונה ובטחון בה'

והנה עומדים אנו עכשיו בימי התשלומין של חג קבלת התורה העל"ט, ועלינו לקחת אתנו הקנינים וההתחזקות לקיים את מצוות ה' ביתר שאת ועוז. ואחד מעיקרי קבלת התורה הוא בהענין שאנו עוסקים בו עכשיו, וכמו שמרומז בדברי המדרש (מכילתא בשלח הקדמה, ד"ה דרך ארץ פלשתים): מכאן היה רבי שמעון אומר, לא ניתנה התורה לידרש אלא לאוכלי המן. ע"כ. דהרי תכלית המן היה לקבוע הבטחון בהש"ת בתוך לבבות בני ישראל, וכמו שכבר הארכנו, שכפי מידת בטחונם של בני"ך קיבלו את המן. ובה אפשר לפרש דברי המדרש, דהנה גם קבלת התורה אינו שייך רק אם מובטחים בהש"ת באמת, וכמו שמבקשים בכל יום בנוסח הברכה אהבת עולם: אבינו מלכינו, כעבור שמך הגדול ובעבור אבותינו שבטחון, ותלמודם חוקי חיים לעשות רצונך כלכל שלם. הרי לפניך שכלל ישראל קיבלו התורה בזכות בטחונם בו ית' שמו. והנה כוונת המדרש, דלא ניתנה התורה לידרש אלא לאוכלי המן, שרק ע"י בטחון בהש"ת כראוי אפשר לקבל את התורה.

ובענין זה, שהבטחון תנאי לקבלת התורה ולקיום המצוות, האריך הגר"א ז"ע בביאורו על ספר משלי (כב, יט), וזל"ק: ועיקר נתינת התורה לישראל הוא כדי שיישימו בטחונם בה', כמו שכתוב (תהילים עה, ו): וישימו באלוקים כסלם וגו', וגם כן לספר אחר כך לבניהם, כמ"ש למען

שיעור י' - יום א' פר' בהעלותך תשפ"ג

בתוכן:

תשוקת הצדיקים לעבוד את ה' בכל לבב ובכל מאוד • אין הברכה מצויה אלא באדם הבוטח בה', ונושא את ידיו לשמים תמיד • תכלית המאה ברכות בכל יום להחדיר בלבבינו הבטחון בה' • אמונה ממשיך כל ההשפעות • מנוחת הנפש לבוטח בה' • לבטוח רק בהשם ית' • בשעת התפילה האדם מחזק בלבו הבטחון בה' • מגן ישענו, משגב בעדינו • הקב"ה הוא בעל היכולת והכוחות כולם

תשוקת הצדיקים לעבוד את ה' בכל לבב ובכל מאוד

הנה עומדים עכשיו בדברי החובת הלבבות שמבאר התועליות שיש להאדם הבוטח עצמו באלוקיו. ובטחון זה נוגע הן לעניני גשמיים, וכמו שנלמוד בדברי המחבר שמאריך בזה להלן, והן בעניני רוחניים, לבטוח בה' שיזכה לעלות מעלות רמות בעבודתו ית', ולדבקה בו. וכן כותב התפארת שלמה (פר' תולדות, ד"ה ויקרא יצחק אלי יעקב), חזת"ד: דהנה אמנם זה מדת הצדיקים והחסידים ההולכים לפני ה', שכל ימיהם ושנותיהם אך זה מגמתם ומחשבתם בצפייתם להשם יתברך, לזכות לסיוע מן השמים שיוכלו לעשות נחת רוח להשם יתברך ברוך הוא, ולעבדו בלבב שלם. וכל עיקר התחלת והבטחון שלהם בבקשתם ותפילתם הוא אך להשיג מעלת השלימות והדביקות שלמעלה בעבודתם, כי אך זה כל ישעם וכל הפצם בעולם הזה לא זולתו.

והנה מעלת הבטחון הזה של הצדיקים הוא מדרת הבטחון האמיתי אשר הזהיר הכתוב, כי הוא צורך גבוה לשלימות העבודה הנוגע למעלה, והוא שכתוב (תהילים לו, ג): בטח בה' ועשה טוב. ביראת ה' מבטח עוז (משלי יד, כו) וכיוצא, ומעלת הבטחון הזה שהוא בטוח על ה' שיעזור לו בוודאי בלי ספק כי הבא לטהר מסייעין לו משמים ושבת

קיד. א), והוא שכתוב (תהילים ט, יא): ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דורשיך ה', כי הלא הם דורשיך ויודעי שמך להם יאות הבטחון כי בוודאי יתקיים בידם, כי לא עזבת דורשיך כי מבקשים פניך לסייע להם הנה זה שנוגע לכבודך, לכך לא יעזוב ה' את חסידיו לעולם נשמרו (שם לו, כח).

ועל זה הדרך היה תפילת דוד המלך עליו השלום, כמבואר בספר תהילים בכמה מקומות עיי"ש. וגם בצרכי עולם הזה הנה הבקשה והבטחון של הצדיקים הוא צורך גבוה, שלא יהיה להם שום מניעה ובלבול הדעת בדוחק וצער העולם הזה חלילה בהעבדות ותפלתם הטובה. ועיי"ש מה שמציין לדברי הזוהר הקדוש (תולדות קמב): שהאריך בענין זה בדברים נוראים.

אין הברכה מצויה אלא באדם הבוטח בה', ונושא את ידיו לשמים תמיד

וזל"ק: אך תועלות הבטחון בעולם מהן מנוחת הלב מן הדאגות העולמיות והשלוחה מנדרוד הנפש וצעררה לחסרון תאוותיה הגופניות, והוא בהשקט ובכטחה ובשלוחה בעולם הזה, מפני שאם אינו בוטח בה' מרגיש בנפשו תמיד שחסר לו כזאת וכזאת, וממילא אין לו מנוחת הנפש מזה, לא כן אם

והיינו שבדואי עיקר הברכה היתה ע"י הקב"ה בעצמו, רק כדאי שיתודע עיקר המכוון לבני אדם, שהברכה ממנו ית' שמו לבד, לכן ציוה שהכהנים יפרסמו דבר זה בברכתך את בני ישראל. ומבאר עוד כי הכהנים היו מיוחדים בענין זה להיותם בוטחים בה', ולכן זכו להיות השליחים לברך את בני ישראל, ולהודיע לבני אדם כבוד מלכותו יתברך.

והטעם והסיבה למה אכן הכהנים היו מופלגים בענין הבטחון בהש"ת, הוא מפני שהרי לא זכו לחלק ונחלה בירושת ארץ ישראל כשאר השבטים, כדי שיהא לבם פנוי לעבוד את ה', וכמו שהעמיד הרמב"ם בספר הי"ד (זרעים, הל' שמיטה ויובל, פ"ג, ה"ב), ממילא הצטריכו ביותר לבטוח בה' שייספיק להם את כל צרכיהם. וזה היתה הסיבה שזכו בשליחות זה לברך את ישראל ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים, שנאמר (דברים לג, י): יורו משפטך ליעקב ותורתך לישראל (מלשון הרמב"ם, שם).

תכלית המאה ברכות בכל יום להחדיר בלבבינו הבטחון בה'

ומאריך עוד שם לבאר לפי"ז הענין של המאה ברכות שצריכין לברך בכל יום (או"ח סימן מ"ו, ס"ג), כי זאת היא הכוונה עצמה שקבעו חז"ל כל הברכות הבאות על כל דבר ודבר, ובפרט כל ברכות הנהנין, לא מפני שהוא צריך לברכתם, רק כדי שיוכר ויפקד שם הבורא יתעלה והמשפיע הטוב על הדבר ההוא המושפע. לזה היה ראוי שיודרשם זה במטבע הברכות כמו שעשו בהזכירם בהם שם ומלכות, כי השם הוא ענין מציאות הסבה הראשונה. אמנם המלכות ענינו הרצון והיכולת המוחלטת כי המלך הוא אשר ימשול על מלכותו ועשה כרצונו והגדיל, כמו שאמר הנביא: הוא

יש לו בטחון בה', הרי יודע ומאמין שמזה שאין לו איזה דבר שרוצה, מוכרח שאינו טובה בעבורו, לכן יש לו מנחה ושלחה, והרי הוא "רואיגע מענטש" (-מיושב בדעתו ובנפשו) בכל הענינים. כמו שכתוב (ירמיה יז, ז): ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו, והיינו שמקבל שבר על בטחונו בה' גם בעולם הזה, שאינו חסר לו כלום. ואמר (ירמיה יז, ח): והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו, שהגם שהוא עומד על מקום אחד, זוכה להסתובב עם כל מיני השפעות טובות, כמו העץ השתול על פלי מים הסובבים אותו ומשקים אותו ממעיין הנובע אצלו מים חיים.

ובענין זה האריך בספה"ק עקידת יצחק (פר' נשא, שער מ"ו, אות ג') וזת"ד: אמנם הראוי שיאמר בזה כי לפי שהעיקר אשר הצלחת האדם וטובו תלוי עליו הוא בשיהיה לו ציור חזק ואמונה קבועה בשכל הטובות והצלחות עליונות ותחתונות הבאות על העולם וכתותיהם הם מאת הסבה הראשונה יתעלה שמו, לא מצד הקרי וההזדמן, ולא בכחו ועוצם ידו, ולא משום כוכב ומזל קבוע, וכשהאדם חי עם אמונה חזקה בבוראו, הוא זוכה לכל הברכות עד בלי די.

ובזה מבאר למה ציוה הקב"ה שיברכו הכהנים את בני ישראל (במדבר י, כב - כז): והנה זה עיקר המצוה הזאת כי הנה היא לא היתה לסייע לו יתעלה אל הברכה, רצוני שהוא יתעלה צריך חזק ועזר מצד עצמו, רק לשום דבר כפייה לומר: כה תברכו את בני ישראל כשתברכום והוא שיאמרו יברכך ה' יאר ה' ישא ה', כי הוא דבר שיעיר לבם אל הציור הזה ההכרחי וידעו שכל הטובות הם מושפעות מאתו והוא מה שביארו בתכלית הביאור באומרו: ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם, ירצה שהכוונה בזה אינה אלא ששימו את שמי על בני ישראל בכרכתם, כי עיקר הברכה אני אברכם וזלתם.

וראה אותו וחי, וכי נחש ממיית או נחש מחיה, אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתרפאין, ואם לאו היו נימוקים.

וראיתי ביאור נחמד בענין, למה אכן מורין זאת דייקא עם הידים. דהוא בא להורות שישלק האדם את ידי"ו, וישליך על ה' יהבו, ואל יוסיף תמיד להשתדל במעשה ידי"ו כזאת וכזאת, בסוברו שכתו ועוצם ידי"ו עושה לו את כל החיל, אלא יבטח בה', ועל ידי הבטחון בה' באמת יזכה לסייעתא מן שמיא.

אמונה ממשיך כל ההשפעות

והעיקר הוא שיאמין האדם באמת שהקב"ה משגיח עליו תמיד בעיני פקחא להספיק לו את כל צרכיו, והוא אחד מן היסודות החזקות שהעמיד הרה"ק רבינו הבעל שם טוב ז"ע, להאמין בכל הנעשה והנשמע בעולם שהכל הוא מאתו ית"ש, ומשגחה על כל פרט ופרט בהשגחה פרטית ממש. וכן מספר הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמארא ז"ע בספרו נתיב מצותיך (נתיב היחוד שבי"ג, א): פעם אחת נסע הר"י בעל שם טוב עם תלמיד אחד, במקום שמם שאין שם מים, ובכמה פרסאות לא נמצאו שם מים, והתלמיד היה צמא למים עד סכנת מות, ואמר לו: רבינו הקדוש צמאתי למאוד, ולא השיבו, ואח"כ כשראה התלמיד צרתו שבא לסכנת מות, חזר ואמר רבינו צמא אני מאוד ואני בסכנה. והשיבו: מאמין אתה שברגע שברא הקב"ה העולם ראה כל זה הצרה שיש לך, והכין לך מים לשתות, ולא השיב תיכף, עד שנתיישבה דעתו, ואמר: רבינו הקדוש אני מאמין באמת. והשיבו המתן מעט, ונסעו משם דרך מועט, וראו שגוי אחד נושא שני כלים עם מים על בתיפו, וכשבא אצלם נתנו לו איזה פרוטה, ונתן לו לשתות. ושאל מרן לגוי מה זה שאתה נושא כאן מים במדבר שמם,

אלוקים חיים ומלך עולם (ירמ' ג, י). וזה טעם ואומר אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם (ראש השנה לה:). כי שני הענינים האלו הם אמיתות האלוקות השלם אשר יאמר שהקל באר הכל, או עשה הכל. ועל מטבע הברכות לפי כונתם ז"ל אמר המשורר: יודוך ה' כל מעשיך וגו' כבוד מלכותך וגו' להודיע לבני האדם גבורותיו וגו' (ההילים קמה, י - יב), אמר כי כוונת ההודאות והברכות שיתקנו אותם חסידיו לברך אותו בכל דבר אשר בברכה ההיא מזכירים השם גם כבוד מלכותו, כמו שאמרו כל ברכה שאין בה שם ומלכות אינה ברכה (ברכות מ). וגם חותמין בה מעין גבורתו כמה שאמר שהכל נהיה בדברו בורא פרי העץ או האדמה או עושה מעשה בראשית וכיוצא, כי הן כל אלה יפעל קל ככח גבורתו הרצונית הנה היא ודאי להודיע לבני האדם גבורותיו אשר עליהם אמר וגבורתך ידברו, כי בזה יקבלו כולם עול מלכותו אשר עליו אמר כבוד מלכותך יאמרו. עכת"ד.

ולפי"ז אפשר לבאר הטעם למה צריכין הכהנים להגביה את ידיהם בשעה שמברכין את בני ישראל, וכמבואר בשור"ע (שם סימן קכ"ח, ס"ב), וגם כי כל המצוה נקראת על שם דבר זה "נשיאת כפים", דהיות שהלימוד ממצוה זו היה שיבטחו ישראל בהש"ת כמזכר לעיל, על כן הם מגביהין הידים להורות לבני ישראל שישאו עיניהם וליבם אל ה' בכל עיניהם, ולא יבטחו בכוחות עצמן אלא בהש"ת, ועי"ז יזכו לכל טוב. ובענין שמצינו אצל משה רבינו כשערכו בני ישראל המלחמה עם עמלק, דכתוב (שמות יז, יא): והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. והקשה במשנה (ראש השנה פ"ג, משנה ח'): וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שזוכות מלחמה, אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים, ואם לאו היו נופלים, כיוצא בדבר אתה אומר (במדבר כא, ח): עשה לך שורף ושים אותו על נס והיה כל הנשוך

אמר לו הפרוש: כמה אתם בתכלית העורון ומעוט ההכנה בעבודתכם לכוכבים, אמר לו האמנושי - הגלח ומה אתה עובד, אמר לו הפרוש אני עובד הכורא היכול המכלכל האחד, המטריף אשר אין כמוהו. אמר לו האמנושי פעלך סותר את דבריך, אמר לו הפרוש: והיאך? אמר לו אלו היה מה שאמרת אמת היה מטריפך בעירך כמו שהטריפך הנה, ולא היית טורח לבוא אל ארץ רחוקה כזאת. ונפסקה טענת הפרוש ושב לארצו וקבל הפרישות מן העת ההיא ולא יצא מעירו אחר כך עוד, משום שחזיק בלבבו הבטחון בהשי"ת כדבעי.

לבטוח רק בהשם ית'

מסופר על איש אחד מיקירי ירושלים אשר עמד בתקופת נישואי אחד מצאצאיו, אבל לא היה בידו לפורטה אפילו שוה פרוטה, והחליט לנסוע לקברת התנא האלוקי חוני המעגל שמסופר עליו בגמרא (תענית כג.) שהכריח הגשמים לירד בשעה שהיה צורך בעולם להם. והגיע לשם בערב שבת, ועמד שם להתפלל בשברון לב להשי"ת, והחליט בנפשו שלא יסע משם עד שיזכה לראות הישועה, וכמו שעשה חוני המעגל בשעתו. וכה הפציר מאוד בתפילה להשי"ת ועמד שם למשך שעה ארוכה, ובשעת מעשה עמד שם לצידו עושר אחד, והיות שהיה אז בערב שב"ק ע"כ היה כבר לבוש בבגדי שבת ויהי כאשר ראה את העני עומד שם בבגדי חול, ובוכה ומתחנן להשי"ת, ואינו זז משם, ויום השבת מתקרב ובא, הגיש אליו ושאל אותו למה הוא כאן בשעה מאוחרת כזה, ולמה מפציר כה בתפילה. סיפר לו העני את כל הדברים האלו, שבא לכאן משום שעומד לפני נישואי אחד מצאצאיו, ואין לו כלום להוצאות החתונה, והחליט שלא יזוז ממקום הקודש עד שיזכה לישועה. מיד אמר לו העושר, הרי עכשיו אפשר לך לחזור לביתך, כי

ואמר השר שלי נשתגע, ושלחני אחר מים אל מעיין אחד, ואני נושא זה המים ג' פרסאות, ואני יודע למה. ואמר מרן: ראה השגחתו יתברך, ברא בשבילך שר להשתגע, והמציא לך מים, וכל זה צפה השגחתו יתברך ברגע של בריאת העולם.

ובכן אם רוצה האדם לזכות להצלחה במעשה ידיו, צריך הוא להתחזק בבטחון בהשי"ת באמת, ולירע בנפשו ידיעה ברורה שהקב"ה הכין בעבורו את כל צרכיו כבר מששת ימי בראשית, ומשגיח עליו תמיד בכל רגע בהשגחה על כל מעשיו בפרטיות, כדי להשפיע עליו מטובו הגדול, ורק ע"י בטחון אמיתי יזכה שישרה שכינה במעשה ידיו לברכה והצלחה למעלה מהמשוער, כי אמונה פשוטה ממשיך השפעות טובות כשלעצמו.

מנוחת הנפש לבטוח בה'

זול"ק: ומהן מנוחת הנפש מלכת ברכים הרחוקים אשר היא מכלה הגופות וממהרת השלמת ימי החיים, כמו שנאמר (תהלים קב כד): ענה בדרך כחי קצר ימי. כי ע"י שבטח בה' הרי הוא מאמין שפרנסתו יהא מצויה גם במקומו, ואין שום צורך לנסוע למרחקים למצוא פרנסתו. כי הנסיעות התמידיות הריהו הפסד להאדם בכמה פנים, וכמו שמצינו אצל אברהם אבינו ע"ה כשצויה אותו הקב"ה ליטול מקלו בידו, ולנסוע מבית מגורו, אל הארץ אשר אראך (בראשית יב, א - ג), והוצרך הקב"ה לברך אותו עם ברכה מיוחדת שלא יתמעט ממנו פריה ורביה, ממון, והשם, כי ע"י הנסיעות האדם מפסיד הרבה מכוחותיו ומזמנו, וזה גורם לחסרונות ברוחניות ובגשמיות.

ונאמר על אחד מן הפרושים, כי הלך אל ארץ רחוקה לבקש הטרף - פרנסה לעצמו בתחלת פרישותו - בראשית דרכו בעבודת שמו ית', ופגע אדם אחד מעובדי כוכבים בעיר אשר הלך אליה.

החסיד, עד שיזכה שיפתחו גם לו אורות משמים. ויהי כשעברה כמה שבועות שניהג עצמו כאותו החסיד, וראה שעדיין לא נשתנה שום דבר אצלו, וכמו שהיה בן עתה מבלי שום השתנות לטובה, ולא נתגלו אליו שום אורות ושום השגות, נבס אל הרה"ק ר' נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע והתאונן אליו על הדבר. אחז בו הראפשיצער רב והלך עמו לדיר של סוסים, והראה לו: הרי גם הסוסים אינם מדברים כלום, ומכל מקום לא זכו לשום השגות כלל, ולכאורה למה יגרעו הם, הרי הם עושים תענית דיבור תמידית. אלא ע"כ מזה דלאו כל אחד יכול לזכות לזה, שאם עושים כל זאת רק בכדי להשיג השגות, ולהיות מכלל "עובדי השם", ולא כדי לעשות רצון אבינו שבשמים, נשארים כסוס ולא יותר, ורק אם משקיעים כוחות ומסירת נפש לעשות רצונו ית' באמת, אזי זוכים להיות עובדי ה', ולאורות נפלאות ונשגבות.

בשעת התפילה האדם מחזק בלבו הבטחון בה'

פעם שאל הגאון רבי אליהו דסלר זצ"ל מהגאון החזון איש זצ"ל על מה שמצינו בתפילת שמונה עשרה שמתחילין להתפלל על רוחניות, ואחר כך באים לבקש על ענינים גשמיים, ולכאורה הרי כלל גדול בכל התורה שמעלין בקודש ולא מורידין, ואם כן היה הדין נותנת להתחיל בברכות אלו המבקשים בם על ענינים גשמיים, ורק לאחר מכן להוסיף בקודש ולהתפלל "אתה הו"ן" ו"השיבני", שהם בקשות על רוחניות.

ואמר לו רבי אליהו שיש לו איזה תירוץ ע"ז, אבל רוצה לשמוע בחוות דעתו. והוא, שהרי גם הגשמיים של כלל ישראל נכללים הם ברוחניות, שהרי צריכין הכל כדי שיוכלו לעבוד את ה' במנוחה וביישוב הדעת. וממילא נמצא שאין זה

אני אשלם כל הוצאות החתונה בעבורך, וישועת ה' כהרף עין.

ויהי לשנה אחרת, ועמד עוד הפעם לפני נישואי אחד מצאצאיו, ומצא את עצמו באותו המצב כמו בשנה הקודמת, שאין לו כלום לצרכי החתונה, החליט לחזור ולשנות מה שעשה באותה שעה, לעמוד אצל ציון של חוני המעגל ולא לזוז משם עד שיזכה לישועה. אבל בפעם הזאת היה דעתו נטונה כסדר להסתכל על פתח הבית לדעת ההצליח השם דרכו אם לא, ולמעשה לא הגיע שום אחד, ולא זכה לישועה באותה שעה.

והדברים מובנים מאוד לפי היסודות שמעמיד החובת הלבבות כאן בשער הבטחון שלו, דהרי בפעם הראשון לא עלתה על דעתו שיש מי שיעזור אותו במצבו, ולכן סמך עצמו באמת בבטחון באלוקיו, ולא על מלאך ולא על שליח, ומהאי טעמא זכה לישועה שלא על פי דרך הטבע. לא כן בפעם השני, שהיה בא עם גישה שאפשר שיהי' שום אחד שיעזור אותו במצבו, ממילא לא התפלל עם אותו הבטחון האמיתי בהשי"ת כמו שהיה לו בפעם הראשונה. ולזה לא זכה לישועה באותה שעה, וכמו שכתב החובת הלבבות לעיל (בפתיחה): ומי שבוטח בזולת ה', מסיר האלוקים השגחתו מעליו ומניח אותו ביד מי שבטח עליו. ע"כ.

וזהו לימוד גדול לכולנו, שהגישה הנכונה לבוא להתפלל לפני הקב"ה, על כל ענין שהוא, הוא שירגיש בנפשו כי מבלעדו עוררת ית' אין שום עזרה וישועה. וכשיתפלל עם הרגשה זו, יזכה לסייעתא מן שמיא בכל ענינו, למעלה מדרך הטבע.

דרך אגב - מסופר על חסיד אחד, שעבד השי"ת באופן נפלא מאוד, התענה מידי שבוע משבת לשבת, ולא דיבר שום דיבור חול, וכך זכה להארות נפלאות ולמעלות רמות בעבודת ה'. פעם ראה כפרי אחד בעבודת החסיד, והתקנא בו להיות כמותו. על כן החליט בנפשו שיעשה כמעשה

מגן ישעו, משגב בעדינו

איתא במדרש (בראשית נג, יד) על הכתוב אצל מעשה דהגר אמו של ישמעאל (בראשית כא, יט): ותלך ותמלא את החמת, הדיא אמרת מחוסרת אמנה היתה. וזה מפני שמילא את החמת יותר מדאי, וכמו שפירש"י (על המדרש, שם): שהיתה יראה שמה יחסרו לה המים ולא יתן לה עוד. והקשה הגאון רבי לייב חסמן זצ"ל דלכאורה יפלא בעין כל רואה דברים אלו, דהרי היתה נתונה בצרה גדולה, ואם כן למה תענש על מה שמילא את החמת יותר ממה שהיתה צריכה באותה שעה, והרי לא היה שום מים בכל הדרך בהיוותה במדבר ציה ושממה, ובאופן נס נתגלה אליה מעיין זה, ושפיר עשתה שנטלה כל צרכה.

והשיב תשובה נכונה בדבר, דהנה משל למה הדבר דומה, לאיש אחד שנסע עם המלך בתוך העגלה של המלך, ושם קיבל מכל מעדני המלכות בהרחבה גדולה. מה יעשה המלך אם יראה שהאיש שהוא מפרנס תדיר הכין לעצמו מעט אוכל ומים על כל צרה שלא תבוא, הרי בודאי יתחייב בראשו על דבר זה, דהרי עכשיו הוא יושב עם המלך, והמלך בכבודו ובעצמו מספיק בעבורו את כל צרכיו, ואם כן למה הכין לעצמו פת בסלו, על כרחך מוכרח מזה שמשופק ביכולת המלך, ואין לך בזיון גדול מזה.

ובזה מבאר למה נחשבה הגר מחוסרת אמנה על מעשיה האלו, דהרי היתה צריכה להרגיש כאילו יושבת עם המלך מלכי המלכים ב"ה, והוא מספיק בעבורה את כל צרכיה, ואם כן למה דאגה על יום המחרת, הרי כמו שהכין הכל לאותו היום על דרך הנס כמבואר שם בפרשה, היה לה להאמין שגם יספיק הכל בעבורה ליום המחרת. ולזה אומרת המדרש שנחשבת מחוסרת אמנה. ודפח"ה.

ירידה כלל במה שמתפללים לאחר מכן על דברים גשמיים, שהרי הכל צורך גבוה הוא. כן תירוק רבי אליהו, והוא בעין דברי הר"ק רבי מאיר'ל מפרעמישלאן זי"ע (דברי מאיר, תהילים): עה"ב (תהילים קיט, קנ): צרופה אמרתך מאד ועבדך אהבה, שמעתי שפעם אחת אמר לפרש בלשון זה: צרופה לשון מצורף, ומצרפתה אמרתך התורה והמצות שלך, עם מאד היינו ממון, כנאמר בכל מאודך. ואי אפשר לקיים שום מצוה בעולם בלי מעות, שלכל המצות צריכין מעות, כמו מצות תפילין וציצית ומזוזה וסוכה ואתרוג, ובפרט במצות שבין אדם לחבירו, וכמעט אין מצוה בעולם שלא נצרך לה מעות, ובלי מעות אי אפשר כלל לקיימו בתיקונם, ואם כן על ידי זה: ועבדך מאיר גם כן אהבה המעות, כי המעות נחשב כל כך שאי אפשר לקיים בלעדו שום מצוה, ואי אפשר לעבוד אותך ולקיים אמרתך בלי מעות.

השיב לו החזון איש, שלדעתו לא התחילה הקושיא מעיקרו, דהרי בשענה שהאדם מתפלל על ענינים גשמיים הרי הוא קורא להשי"ת: עורני אבי, וכאילו אומר בקול גדול אני מאמין בך ה', שרק בידך נתונה להושיעני, ואין זולתך, ואם כן הרי זה ממש דברים רוחניים ולא דברים גשמיים כלל, שהרי בזה מחזק לבו באמונה ובבטחון בהשי"ת, ומגלה את דעתו שמאמין שלא יועיל בעבורו שום אחד מן ההשתדלות שהוא עושה, מבלי עזר וסעד מהשי"ת. (מעשה איש ח"א, עמוד קנח). ואפשר להוסיף ע"ז לפי דרכו, דאדרבה, רק אחר תפילת אתה חונן, שהאדם מבקש על הדעת - דעיקר הדעת הוא 'דע את אלוקי אביך ועבדהו', ומתחיל להרגיש באמת שהכל הוא ממנו ית', אזי יכול הוא לבקש על כל הענינים גשמיים, דעכשיו שיש לו דעת יכול להתפלל לפני הקב"ה בכיטול ובהכנעה באמת.

הקב"ה הוא בעל היכולת והכוחות כולם

וזל"ק: ומהן מנוחת הנפש והגוף מן המעשים הקשים והמלאכות המיגעות את הגופות, ועוב עבודת המלכים וחקיהם וחמס אנשיהם, שמשתדל להתקרב למלכות ולעשות קשרים עם בית המלכות. והבוטח בה' הוא תובע מסכות הטרף מה שיש בו יותר מנוחה לגופו ושם טוב לו ופנאי ללבו, ומה שהוא מפיק יותר לחובות תורתו עם יתר אמונתו, כי הסכה לא תוסיף לו בחקו ולא תחסרהו ממנו מאומה, אלא כגזרת האלוקים יתברך, וממילא אינו משועבד לשום דבר, כמו שנאמר (תהלים עה, ח): כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר הרים כי אלוקים שפט זה ישפיל וזה ירים. ואמר (שם כג, ב): בנאות דשא ירכיצי על מי מנוחות ינהלני.

מסופר על הגה"ק המהרש"ם מבעזאן זי"ע שתקופתו נשבו הרבה מאחינו בני ישראל בצבא המלכות אוסטרי, והמהרש"ם דאג בעבורם בכל עת ובכל שעה, וגם פעל בעבורם שלא יהיו צריכין לשרת בצבא בימי החגים והמועדים. פעם נכנס לאחד השרים מראשי הצבא בערב חג השבועות, לבקש ממנו שיפטור הישראלים מצבא ליום המחרת שחל החג אצלינו, והשר סירב בקשתו, באומרו אליו שיש איזה מאורע (פאראד"ע או צערעמאני"ע) אצלם ביום המחרת, ואינו יכול ליתן לו רשות בשום פנים ואופן. המהרש"ם התעקש

ואמר לו שיום קדוש לה' הוא, ובשום אופן לא יהיו בני ישראל משרתים בצבא ביום כזה, ואם אינו רוצה למלא בקשתו, השי"ת יסבב הדבר שממילא לא יוכלו לערוך המאורע שבדעתו לערוך בחג השבועות, כי מלכינו כל יכול הוא, ויכול לשנות כל הטבעיים לטובת עמו בית ישראל. השר צחק בפניו, ופג לבו מלהאמין, ועשה שחוק מדבריו, עפ"ל. והמהרש"ם יצא משם בפחי נפש, ונשא את עיניו לשמים, שיזכה לראות בישועת ה' בקרוב ממש.

ויהי בליל חג השבועות, נכנס המהרש"ם בבית המדרש, וביקש מכל המתאספים שמה לומר התיקון לליל קדוש הזה, שיתפללו אל ה' ויעוררו רחמי שמים שירד הגשמים ביום המחרת, ובה יתבטל מחשבות לב השר, ועי"ז יתגדל ויתקדש שמייה רבא. ויהי בבוקר כשהגיע זמן הקצוב לעריכת המאורע אצל הצבא, הגיע השר בגאותו, וצויה שיתחילו המעמד, ובאותו רגע שהגיב ידו כסימן על התחלת המעמד, התחילו לנשב רוחות חזקות מאוד, והתחילו לירד גשמים לרוב, עד כדי כך שלא היה שייך במציאות להמשיך המאורע כלל, ובתחילה התעקש השר ולא רצה לבטל המעמד מפני גאותו, אבל לאחר שעה מועטת התחילו אנשי הצב לזעוק עליו שיבטל המאורע מפני הגשמים. ועכשיו הודה השר שודאי יד ה' הוא זה, להודיע גבורתו בעולם, ומאותה שעה ואילך התחיל לרומם את כבוד המהרש"ם, באומרו שמודה שאיש אלוקים הוא, וצריכין לציית לדבריו.

דברי תורה

דברות קודש אצל סעודה שלישית פרישת עקב, מברכים חודש
אלול שנת תשפ"ב - בביהמ"ד ראדאשיץ קרית יואל יצ"ו

בתוכן:

מכלל עבודת התשובה לתקן המעשים אלהבא • צאי לך בעקבי הצאן - בדרך של
רבותינו הקדושים זי"ע

מכלל עבודת התשובה לתקן המעשים אלהבא

ועתה ישראל מה ה' שואל מעמך, כי אם
ליראה את ה' אלוקיך, ללכת בבל
דרכיו, ולאהבה אותו, ולעבוד את ה' אלוקיך
בבל לבבך ובבל נפשך (דברים י, יב):

והנה אפשר לזכר הענין, בהקדם מה שמסופר
על הרה"ק בע"ה האמרי אמת מגור
זי"ע, שפעם נתן לאחד מצניו כמתנה ספר
של משלים צעזודת השם. לאחר זמן התעניין
האמרי אמת אלל נכדו, וזיקש ממנו שיספר
לו מה מהכתוב צספר. אמר הנכד, שמסופר
שם משל לחתן אחד שהלך לזקן את חותנו
פעם אחת קודם חתונתו, וקודם הפגישה הלך
לחתן המוכרת כלי זכוכית נאים, לקנות חיזה
מתנה נאה לכבוד חותנו כשהוא מצקר אותו.
כשהגיע להחתן אמר לו המוכר שאין לו שום
כלי עכשיו שאפשר לו למכור. החתן הפציר

בהמוכר שימכור אפילו דבר קטן, שאינו יכול
לצוא לחותנו זידים ריקניות, אמר לו המוכר
שיש לו עלה הגונה צעצורו, והוא שאכן יש
תחת רשותו חיזה שצרי כלי זכוכית, ואם כן
אפשר לו למכור אותם השצרים לחיזה פרועות
קטנות, וזה יקח לחותנו, וכשיגיע לצית חותנו
יעשה את עלמו כאילו נפל על רגלו, וצשעת
מעשה ישמעו קול הזכוכית, וצני ציתו של
חותנו יסצרו שכל הכלי נשצרה לחתיכות שם
על הארץ, וכך יתמלא מצוקשו, דהם לא ידעו
מכל הרמיה שעשה הוא, ויסצרו שאכן ראה
לקנות כלי נאה, ונשצר נפילתו.

החתן שמע לעצמו של המוכר, וכך הלך צשמחה
לדרכו, ויהי צהגיעו לצית חותנו עשה
את עלמו כאילו נפל, וקול השצרים נשמע
לכולם, וסצרו נשצרה הכלי עכשיו. אצל
אנשי צית חותנו זיקשו לראות בהכלי הנאה
שקנה כמתנה לחותנו, ע"כ הלכו ופתחו שקו,
ומלאו שצרי זכוכית מעועפים צעטיפה נאה

ובזה אפשר גם לפרש הגמרא (מנחות פו): זך כתית למאור (שמות כז, ג) ואין זך כתית למנחות. כי התכלית של ה"כתית" - הכוונה על שצירה וכתישת הלז שהאדם שב לחלוקיו, אינו אלא למאור - שיחזור וישוב לה', ויאיר את עיניו בתורתו וצמלוותיו הק', כי נר מלוא ותורה אור (משלי ו, כג). ולא כתית למנחות - היינו שלא יסתפק בהמנחה שלך בזה ששבר לבו, אלא יתעורר לשוב ולתקן את מעשיו באמת.

והנה היום זכינו לדרך את החודש אלול הבא לקראתנו לשלום, המכניס ומכוון אותנו לימי הרחמים והרלון הממשמש וצא, ועבודת ימים אלו הוא להתעורר בתשובה שלימה להשי"ת. והנה אחד מעיקרי העבודות ביום הקדוש ראש השנה הוא תקיעת שופר, ועל שם זה נקרא יום תרועה, ועבודה זו מתחלת כבר מראש חודש אלול, וכמבואר בשו"ע (או"ח סימן תקפ"א, סעיף ה' בהג"ה). ולכאורה אפשר לדקדק בסדר התקיעות, דתוקעין שברים ותרועה, והרי שניהם קול צכי' הם, ואם כן לאיזה צורך ריבין לתקוע שניהם, והרי היה סגי בקול אחד צסוג זה של צכי' ותשובה. ולפי הג"ל אפשר לרמוז, שהוא צא להורות לאדם שהגם שהצכי' ושצירת הלז להקצ"ה עם רגשי חרטה ותשובה, ששוב מאוד צשמי מעל, מכל מקום עדיין ריבין להוסיף עם צכי' אלהצא, ולזה צא התרועה שאחר השברים, כי הלשון תרוע"ה הוא משורש התיבה רעו"ת, ומראים לנו צזה שאין מסתפקין צזה ששצרנו את לבנו להשי"ת בצושה וצחרטה, אלא גם מוסיפין להשתדל להתחצר באהבה וצרעות עם השי"ת, וזהו ע"י שמתחזקים בצעדות

כל החיכה צנפרד, מיד הכירו צרמייתו, ויהי ללעג ולקלס צעיניהם. כי המוכר שכה מלסלק העטיפה שהיה על כל החתיכות, וצכן נתגלה קלונו לעין כל.

שאל האמרי אמת מנכדו, ומהו המוסר השכלי? אמר לו צנו שאינו כתוב צספר, ואינו יודע. אמר לו האמרי אמת אני אומר לך, ואמר לו לתרץ צקצרה: צב נשבר ונדבה (תהלים נב, יט). עד כאן היה דצרו המופלאים.

והנה אפשר לומר צכוונת קדשו (הגם שאין לנו השגה כלל צדעתן של הגדיקים הק' זו"ע, מכ"מ אפשר לנו ללמוד מזה מוסר וחחוק על למעשה), דהנה יש לפעמים כשהאדם מתעורר לשוב להשי"ת, ויודע מרת נפשו שחטא כה וכה, ומתמרמר על חטאיו מאוד, אצל מסתפק הוא צזה, ואינו הולך לתקן את מעשיו צשציל זה. דהרי יודע צחשיצות השצרון לצ לפני הקצ"ה, וממילא אינו מוסיף כלום צתורה וצעבודה, ומסתפק צזה שיש לו שצירת הלז לפניו ית'. ואדם כזה דומה לאותו חתן שהציא שצרי זכוכית כמתנה לחותנו, ויהי ללעג ולקס לעיני כולם, כי לא הציא שום מתנה לחותנו, רק שצרי כלי שאינם שוים לכלום. וצעינן זה מפרש צספר דברי שמואל צכוונת מאמרס ז"ל (ע' נדרים ע:): רשעים מלאים חרעות, כי הרשעים מסתפקים הם צזה שמתחרטים על מעשיהם, אצל חרטה זו אינו מציא אותם לשום תועלת כלל, ואדם כזה נכלל צגדר רשע. אצל עבודת האדם הוא, שכשנתעורר צלצו הרהור לשוב להשי"ת, שמיד יעשה מזה כלי שלימה, ע"י שיתקן את מעשיו הרעים, וזה יציא כמתנה להקצ"ה.

והנה זוכים לנו לישב צבית המדרש הנקראת על שם הרה"ק רבי ישכר בער מראדאשיין זי"ע, וכדי לחזור בקצרה קלת מעוזדמו בקודש וליטול חזוק על למעשה. דהנה ידוע שמידתו היתה לעצוד את ה' בשמחה, מצלי גפ"מ צאחה מצב שהיה נמצא בתוכו, ואפילו כשהיה צמצב של דחקות ועניות, ולא היה צידו לפורטה אפילו שזה פרוטה, מכל מקום היה מתחזק לעצוד את ה' בשמחה וצטיב לצב. מלד שני היה עניו ושפל בכל עניויו, וכך עצד עצודתו צמסורת נפש כל ימי חייו.

מבופר שפעם התאכסן אלל אחד צאכסניא, וצבוקר אמר להצטל הצית שהזייגע"ר שעל הכותל צחדרו הכנים צלצו הרגש של שמחה משך כל הלילה, ורורה לידע למי הזייגע"ר הזה. ונתצבר שהזייגע"ר הוא היה שייך להרה"ק הרבי מאלובלין זי"ע, ואמר הראדאשיצער זי"ע שעכשו הוא מצין הכל, דהרי כל הזייגע"ר"ס של סתם צני אדם, מראה להאדם שיום המיתה מתקרצ וצא, וצבן הוא גורם להאדם עצבות ומרה שחורה, לא כן הזייגע"ר של הרבי מאלובלין הוא הוראה שיום ביאת המשיח מתקרצ וצא, ועלינו לשמוח צזה שמחה עצומה. כי בכל ימיו אשר חי, היה מנפח ומקוה ליום הגדול והנורא, שהי' ה' אחד ושמו אחד, על כן הזייגע"ר שלו גורם לשמחה צלצ איש המסתכל צה.

ובמו כן ניתן להאמר על הרה"ק רבינו יוא"ל מסאטמאר זי"ע צטל דברי יוא"ל, אשר ההילולא שלו חל ציום כ"ו אצ הצעל"ט, ושוהים לנו צעיר נקרא על שמו

השי"ת ציתר שאת ועוז. ורק בזה נשלמה עבודת התשובה, כי תשובה כוללת הן חלקי החרטה ושבירת הלב, והן חלקי הקבלות וההתחזקות אלהבא, וזה בלא זה אינו כלום, וזהו הרמז בשני התקיעות של שברים ותרועה כנ"ל. ואחרי שני התקיעות המורים על התשובה, חוזרין ותוקעין תקועה, שהוא קול ישר ופשוט, להורות שאחרי התשובה חוזרין והולכין צדרך הישר והטוב, צדרך התורה המסורה לנו מאבותינו מדור דור.

ובזה נצוה לציאור הכתוב צפרשתינו, דכתוב 'ועתה ישראל מה ה' שאל מעמך', דהנה ידוע כי ועתה מורה על התשובה, וכמאמרם (בראשית וצה פכ"א, ס"ו): אין ועתה אלל לשון תשובה. דהכתוב צא להורות שכשצאים לשו צתשובה, ראשית העצודה להיות צמידת מ"ה, המורה על מידת הענוה והשפלות, כי זהו מעיקרי התשובה, להשפיל ולהכניע לצו צתשובה להשי"ת. ותיצת מ"ה אין הכוונה על דצר מה - כלשהו, דאם כן קשה, דמתחילה אומר שאין הקצ"ה מצקש מן האדם כלום, ואחר כך הולך ומפרע כמה וכמה דצרים, והרי סותר מניה וציה, ולפי הכ"ל אתי שפיר. ואחר כך צא הכתוב להודיע לצני אדם, שלא מהני רק מה שצצר לצו צתשובה להשי"ת, אלל לריך גס לחזור ולהסויף צמעשים עוצים 'ליראה את ה' אלוקיך, ללכת בכ"ל דרכיו, ולאהבה אותו, ולעבוד את ה' אלוקיך בכ"ל לבבך ובכל נפשך', ורק צזה ישלום חוצתו כדצטע.

צאי לך בעקבי הצאן - בדרךך
של רבותינו הקדושים זי"ע

שמו הכירה מיד בדבר שהוא צנו של אותו האיש שעשה לעג וקלם מצעלה הקדוש. אמר לו שילך לצעלה היושבת בצית המדרש, כשפגש בהרבי אמר לו הרבי שילך לאשתו, ויאמר לה שהוא שלך אותו, ושיספיק את כל לרכיך בעצורך. כך הוה, והרעצילין נתן לו את כל הולאות הדרך, די והותר, וגם מידי דאכילה שישוב נפשו קלת. מיד חזר להרבי בצית המדרש ואמר לו יישר כח על כל הטוב, הרבי ישב אז אלל סעודת ברית אלל אחד מאנשי שלומו שהיה גביר, ואמר להבעל שמהה שגם הוא ישתתף בהולאות לבחור זה. הגביר סירב ואמר הרי הרעצילין נתן לו את כל מה שלריך, מיד פתח הרבי ואמר: וואס פארשטייסטו, הרי הבחור הזה חוזרת לאמו שנעשית עכשיו אלמנה, ואין לה כלום לפרנס את עלמה. מיד נעל הגביר מכיסו סכום גדול ונתן לו, והלך לדרכו.

האיש הג"ל סיים הסיפור, שכשחזר לבית אמו, אמר לו אמו מיהו ה"רבי מסאעמארה", וסיפר לו מהקשר שהיה לאציו עמו, ועל אף זאת נתן לו את כל הולאות בסבר פנים יפות, ומצלי שום טענה והרגש של נקמה על מעשה אציו. וממעות אלו התפרנסו למשך של תקופה ארוכה, בהיותה אלמנה שלא התעניין שום אחד על מצבה, חוץ מן **הסאטמאר רבי ז"ע**.

וזהו אחד מן הסיפורים הרצות שמספרים על לדקתו, ודרכיו הטובים והישרים, שאלל רביה"ק לא היה מליאות של "אני", ולא היה עושה שום חשבונות של נקמה כלל, אלא כל שצרון לב שדרך על מפתן ביתו, קיבל אותו באהבה ובהערצה, וחזק אותו, והשתדל לעצתו למעלה מכוחות נפשו, ומצלי נפקא

ועל זכרו, שהיה לו חיים של ער ודחקות, ולא השאיר אחריו זש"ק ל"ע, מכל מקום היה מתחזק והולך לעצוד את ה' במסירת נפש, והיה מקרב לצבות ישראל לאציהם שבשמים, כמו שידוע לכל עצודת קדשו להחזיר צני ישראל צתשובה שלימה. והיה עובד עצודתו בצחונת 'וגילו צרעדה' (תהילים 3, יא) תמיד.

מענין לענין סיפר איש אחד הדר צעיר הצירה 'לאנדאן' יל"ו, וצימי צחרותו היה לומד באמעריקה בישיבת תורה ודעת. אציו היה לפני המלחמה כותב מפורסם בצייטונג אחד באירופה, ומידי יום ציומו היה כותב דברי חירופין וגידופין על רביה"ק זי"ע, ואחרי המלחמה קצע דירתו צ'פתח תקוה, ושם נשא שנית, וממנו נולד האיש הג"ל. וצימי צחרותו כשהיה לומד בישיבה הג"ל היה פעם שקרא אותו אמו, ואמר לו שאציו נפטר פתאום ל"ע, ומצקשת ממנו שיצוא צמהירות להלוי' שיתקיים בארץ ישראל. הצן אמר לאמו שאין לו אפילו פרועה אחת להולאות הדרך, אמר לו אמו שמכל מקום ישתדל לסדר לעצמו הולאות, ויחזור מיד לביתו. מיד פנה לחצר אחד וציקש ממנו שיעזור אותו בדבר, אמר לו החצר שילך לבית המדרש **שומר שבת** בצבארה פארק, ושם יקצן נדבות וכך יוכל לשלם הולאות. צסוף היום קיבץ כמה פרעות, אלל עדיין לא היה די להולאת הדרך, וישב צפינה אחת וצכה צני תמרורים. לאחר כמה דקות פנה אליו אדם אחד, ואמר לו מה לך פה, הלך לביתו של הרבי **מסאטמאר** וצודחי יעזרו אותך צמנצך הקשה.

מיד עשה כן, והלך לביתו של רצינו, והרעצילין פתח הדלת, ושאל אותו מיהו, וכשהשיב

על רגלו, והולטרכו להכניסו צבית החולים לכמה שזעות לרפואות, עד קרוב לחג הפסח, ומידי יום ציומו התעניין רצינו במצבו, ושליך בסדר הרעציון לבקר אותו צבית החולים, ויהי כשהעצב מצבו וחזר לכותלי הישיבה שמח רצינו עליו שמחה גדולה מאוד.

ובשעומדים קודם ההילולא עלינו לחזור על משנתו, ולהשתדל להתדבק בדרכיו הקדושים, ולעשות כמעשיו. אלל רבינו זי"ע רואים דבר פלא, שמידי שנה בשנה, הגם שעומדים כבר כמה וכמה שנים לאחרי פעירתו, מוסיפים והולכים כל ישראל לחזור במשנתו, ומידי שנה יולא לאור ריצוי עולם של חיבורים במשנתו העבורה, וכמעט לא מלינו כמותו אלל שאר הדיקים. זכותו הגדול בזדאי יגן בעדינו, ומזכה להכתב ולהחתם בספרן של דיקים גמורים לחיים טובים ולשלום, ולאורו ניסע ונלך עד ביאת גו"ל צ"א.

מינה על מצבו ועל מעשיו שעשה. וכמו שכתב החובות הלבבות (שער הצמחון, פתיחה), שהחיש הצועה באלוקיו אינו מלפס גמול מפני אדם, וכמו כן להיפך אינו משתדל לנקום במלעריו, אלא מסייע לכל עם השתוות וצסצר פנים יפות.

אאמו"ר זי"ע הב"מ זכה ללמוד בישיבתו של רצינו צימי צחרותו, והגיע לישיבתו אחרי היו"ט פורים תשי"ט, וחצריו תלמידי הישיבה אמרו לו, הרי אצדת אפן יקר ה"יו"ט פורים" צלילא דמהימנותא של רצינו, ולמה צאת עכשיו, היה לך לצוא להיו"ט פורים, וסיפרו לו מההתעוררות הרב שהיה אלל שולחנו העבור של רצינו. לשנה אחרת ציום הפורים השכים בצוקר, והקדים להחזיק מקום עוב לעלמו אלל השולחן העבור של רצינו. אלל השולחן העבור היה צחור אחד שדחק עלמו כמו כן לראות בעצודת רצינו, ומתוך הדוחק קיבל **אאמו"ר זי"ע** מיחש

דברות קודש אצל סעודה שלישית פרשת שופטים שנת תשפ"ב

בתוכן

חשיבות העבודה בדורו של עיקבתא דמשיחא + עבודת ימי חודש אלול

של ישראל, כדכתיב בכל לרמס לו לר, אצל השכינה עלמה לא היה צגלות צמלאות. לא קן היה צגלות החל הזה שלא רק שהשיכנה הק' מלעטרת עמנו, אלא היה עלמה כביכול נמלאת עמנו צגלות, וזהו גלות השכינה ההחלמי, ולא צער לבד שתצטרע מצרות ישראל, אלא צרת עצמה הנוגע למדת השכינה כביכול, וזהו לא היה בגלות בכל כי אם בגלות האחרון זה.

ומקשה דהרי אס שנפתם השפע מכל וכל, א"כ מה יתן ומה יוסף העוסק בתורה ובמעש"מ, או אם יפגום ח"ו, וי"ל כי העושה מצוה בעת הזאת הוא עושה סמך אל השכינה ומושך לה שפע קצת כמו זיעה בעלמא, ועם כל זה יש לו שכר טוב בעמלו. ואדרבה שברו יותר גדול. והעד על זה - בת מלך, בהיותה יושבת בהיכל אביה המלך, ואחד מעבדיה יעשה לה איזה עבודה, ודאי תשים לו שכר, אבל לא שכר כ"כ כמו שאם תהיה חוץ להיכל המלך בדוחק בגלות, ואם העבד יתן אז אפילו דבר קל כמו עשב לה להבריא נפשה, הוא חשוב בעיניה מכל אילי נביות אשר היה בשעת הממשלה.

חשיבות העבודה בדורו של עיקבתא דמשיחא

שופטים ושופרים תתן לך בכל שעריך, אשר ה' אלקיך נותן לך לשבטיך, ושפטו את העם משפט צדק (דברים טז, יח). הקשו המפרשים שלכאורה תיבת 'לך' ותיבת 'בכל' מיותרים המה, דהול"ל שופטים ושופרים תתן בשעריך.

ושפטו את העם משפט צדק. ופירש"י (ד"ה ושפטו את העם): מנה ליינין מומחים ולדיקים לשפוט דק. ולכאורה דבריו הק' ז"ב, שאף שאמנם לפני זה מדבר הכתוב על מינוי השופטים והשופרים, אצל הסיפא דקרא משמע הלשון להדיא שמדבר הכתוב אל השופטים עלמס שישפטו את העם משפט צדק, ואילו רש"י צה ומפרש שהוא המשך לרישא דקרא ומדבר לענין מינוי הדיינים שיהיו מומחים ולדיקים ול"ב.

ויש לפרש את הדברים צנינה דיומא. הנה אנהנו עומדים בחודש אלול, ואיתה צסה"ק חסד לאברהם (מעין א', יבכ כ"ד), לצאר צאריכות ענין גלות השכינה, וכותב סס לצאר שצטעה שגלו צני ישראל לצבל, הגם שהשכינה הק' הלעטרה למאוד צלען

והלכות מתגזרים וכלל יום קללתו מרובה מחצירו, צודלוי זעקת ישראל מעומק הלצ יקר הוא צעניו ה' כהתעניתים משנים הקדמונים, שאין הקצ"ה צא צערונא עס צריותיו (ע"ז ג.).

וידועים הם דצרי הרה"ק רבי יעקב יוסף מפולנאה זי"ע שמציא צספרו תולדות יעקב יוסף צסס רצו הבע"ל שם טוב הק' זי"ע (פר' עקב אות ד): שמעתי ממורי, שרוב ענותנותו של האדם גורם שנתרחק מעבודת השי"ת, שמצד שפלותו אינו מאמין כי האדם גורם ע"י תפלתו ותורתו שפע אל כל העולמות, וגם המלאכים ניוזנין ע"י תורתו ותפלתו, שאילו היה מאמין בזה, כמה היה עובד ה' בשמחה וביראה מרוב כל, והיה נוהר בכל אות דתנועה ומלאה לאומרה בדקא יאות, וגם לתת לצ אל מה שאמר דוד המלך ע"ה חס תשכבון צין שפתיים (תהלים סח, יד), שהקדוש צרוך הוא שומר ושוקד על שפתי האדם לנטקה כשהוא אומרה צתורה ותפלה צדחילו ורחימו, ואס יסו חליו לצו צודלוי מיי זה האיש אשר לא יאחזנו רתת חיע שהמלך גדול וגורא שומר ושוקד על שפתיים של אדם נצח חלל אישים וכיולח צזה, וכוא מעין מה שאמרו חז"ל (גיטין נו.) ענותותו של צבי זכריה גרס חורבן וכו'.

כך האדם ראוי לשים לב ולומר כי הוא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, וכל תנועותיו ודבורו והלכו ועסקיו עושה רושם למעלה למעלה, צודלוי יזכר צכל דרכו ועסקו שיהיה לשם שמים, מה שאין כן צחוש האדם מה חני

והולך ומסייס: והנה כל אותן שיזכו אליו יזכו לגאולה כי העבודה זו המועמת בזמן הזה הוא יותר חשוב מכל אילי נביות שהיה בזמן שהיה בית המקדש קיים. וכן ע"ז הוא הפגס ח"ו, שמי שפוגס עכשיו צשעת גלות המר הזה, וגורס צמעשו הרעים שגס מיעוט השפע יחסר צעולם, אז גורס כעס ודין ותקלה מן הסיבות ח"ו, שעי"ז תתפקד לדון חזק ותקוף, וזהו טעם להלכות התכופות זו לזו רח"ל צגלות המר הזה מה שלא היה צכל שאר הגלויות. והיולח מדצרו הק', שעבודה המועמת צצמוניו, אף שמצחי השפע היא מועמת מאד, חצל מחמת סיבה זו גופא, היא יותר חשוב מכל אילי נביות שהיה צזמן שהיה צית המקדש קיים.

ובסה"ק ישמח ישראל (סו"פ ישע) האריך צענין זה, וזל"ק: "אמר לי כ"ק אאמו"ר זצ"ל ה"ה זי"ע, צסס הר"ח וויטאל, על דצרי הירושלמי (צת סופ"ה) על מתני' פרתו של רחצ"ע היתה יולחת צרלועה צצין קרניה שלא צרלון חכמים', ח"ר חנניה פעס אחת יולת והשחירו שיניו מפני הלומות', והקשו לו התלמידים [-להכרי"י הק']: רצונו חן מה נענה חצתריה, חס צאחזים חאלו נפלה שלהבת מה יעשו אזובי קור, ואס על דצר הקל הזה היה מתענה ומסגף ח"ע כ"כ עד שהשחירו שיניו מהלומות, חן מה נענה חצתריה אשר חן מתוס צצשרינו מרוב פעניו.

והשיב להס, בזמן הזה, בחשבת הגלות, אף צעקה ואנחה אחת אמיתית מוישראל מעומק לבו, נחשב כהתעניתים משנים הקדמונים, ומזמן הרב רבי חיים וויטאל עד עתה, שהגלות

השצעות והתצודדות רצ כידוע כדי שישגו הנצואה ורוח הקודש.

ואמר משל נפלא ומתוק, למה הדבר דומה, למלך שהוא במקום כבודו צביתו בחזירו צלעין שלו, ויצא חיזה ארוב המלך וירצה להזמין לסעודתו לציתו, אזי צודחי יכעס עליו המלך, כי אין זה כבוד של מלך ללאת מפלעין שלו לצית אחרים, גם אם יהיה הסעודה גדולה עד למאוד. ואי אפשר לו להזמין את המלך לציתו עד שיכין כל הכנות ויעמיד מלונים ופרקלעין גדולים שימלא חן צעיני המלך שיצא לסעודתו. אבל כשהמלך נוסע צרך ורובה ללון צרך, אזי כאשר ימלא מקום נקי צאכסניא נקי, אף אם בית המלון הוא צכפר, אם הוא רק נקי, אזי זה בית מלונו ללון שם.

והנמשל הוא, שלא כימים הראשונים כשהצית המקדש היה קיים, והיה שכנית כבודו צבית קדשי הקדשים, אזי אם היה אדם רוצה לשאוב רוח הקודש או נציאות, היה צריך עצודה גדולה כמו שמלניו צשמחת צית השואצה ששם היו שואצים רוח הקודש. אבל עתה בגלות המד, שגם השכנית קדושה גלתה עמנו ובעוונותינו הרבים היא נע ונד בארץ, ותשוקתה מאוד מצוא מקום דירה לשכון בה. ואם מצאה מנח מקום נקי אדם שהוא רק נקי מעבירות וחטאים אזי שם היא דירתה, ולפח"ח.

היוצא מדצריהם הקדושים, שאין הקצ"ה מחכה מאתנו שנעצוד אותו כמו שעצוד אותו הצדיקים הראשונים, כי אין הקצ"ה צא צערוניא עם צריותיו, אלא מצקש מאתנו

ספון לפגום או לתקן למעלה ולמטה שיהיה נרשם כל עסקי למעלה, וצח הולך צשרירות לצו ויאמר אך שלום יהיה לי, וצחמת זה אינו וכו', והוא תועלת וחכמה נפלאה בענין עבודת הבורא שלא יהיה נמאם בעיני עצמו, רק יאמר (תה"ר פכ"ה) 'מתי יגיעו מעשי למעשי אצות הראשונים'.

ובפרט בזמן הזה, שהשכנית בגלות, שלא מצאה היונה מנח לבך רגלה, כי מיד בהכין אדם מעשיו לשם שמים בכל דרכיו, מיד נעשה כסא להשכנית שתשרה בו, והוא נחשב יותר מדורות הראשונים שהיו הרבה צדיקים בעולם, מה שאין כן צה"ז כי גמר חסיד שיעשה חסד עם קונו, ודחי רחוי לאיש לאזור כגצר חלציו לגמול חסד עם השכנית, ואז נעשה כסא אל מדת החסד. כמו צדורו של הצרחה שלא הי' עזר לשכנית כי אם ע"י הצרחה, כך עתה שאין איש שם על לצ לעשות עזר וסמך להשכנית צגלות המד הזה כי אם מעשיו דמעוטה, השם נפשו צכפו, ודחי נעשה כסא אל השכנית צמדת החסד, והש"ת יעזרנו לעצדו צחמת וצתמים שיהיה דרוש הזה יולא ממעשינו להיות נאה דורש ונאה מקיים", ע"כ צברי התולדות.

ועד"ז גם מלניו צצרים מתוקים צרבינו הקדוש הרבי ר' אלימלך מצינענסק זי"ע, שכתב (נועם אלימלך פרשת וישב) חל"ק: שמעתי משל מתוק מפי אדמו"ר הרב המגיד דק"ק ראוני זלה"ה [-המגיד ממעזריטש] והוא, שאנו רואים שכעת אשר אנחנו צגלות המד יש צני אדם שזוכים לרוח הקודש צקל יותר מצימו הנציאים שהיו צריכין

שערים', והיינו בכל מלצ שחוכל, אפילו הנחה אמיתית כלשון הישמה ישראל, אשר ה"א נותן לך לשצטיך, אז יקובל תשובתך.

ואזי יקויים הכתוב: ושפטו את העם משפט דק, וכלשון רש"י "מנה דיינין מומחים ולדיקים לשפוט דק", רומז בזה שעי"ז ששצ בתשובה ועושה כל מה שצרכתו לעשות, בזה הוא מכין לעלמו פרקליטים טובים, ובהגיע ימי הדין בראש השנה, אז ישפטו אותך במשפט דק, ותלא זכאי צדין, כי רחמנא לבא בעי, הקצ"ה עומד ומלפני על החרטה ועל האנחה היוולדת מלבך, ואף שאי אפשר בידך יכול לתקן כל הפגמים בשלימותם, דהרי לזה לריבין הרבה תעניות וסיגופים, מ"מ צמנינו הרי זה סגי למחיקת העונות, לפי ערך הדור ולפי ערך האדם.

ימי הלול נקראים בספה"ק "ימי הרחמים והרלון", ודוקא בלול מלינו שהם בחי' רלון ולא בתשרי, והענין הוא כפי שמוצא בסה"ק **ייטב יטב** (במאמרים לחדש הלול) שסם המגיד **מדובנא זל"ל**, שאמר לבאר הפסוק קומי רוני בלילה נוכח פני ה', במשל לאחד שנתפס בקלקלתו ונידון למיתה, ורצה אחד לפדותו, ולא היה ציכלתו, והלך ומישכן כל כלי כסף וכלי זהב שהיה לו, והתכוון ללכת בזה למלך לרצותו ולפדות איש פלוני, אבל מכיון שמעולם לא נכנס האיש לארמון המלך, על כן ייעץ לו אחד מחבריו לחכות מחוץ לעיר, עוד בערם יבוא המלך לארמונו, שם יוכל בנקל לפגוש אותו. והנמשל הוא שבחודש תשרי אז כבר מגיעים המקטרגים שהם ג"כ נכנסים לדיון, אבל עתה ציכלתו של אחד ואחד לגשת אל המלך, ובכן לא נתעפש לחכות עד אז,

שנשדל לעבוד אותו כפי כוחותינו, ומחכה על עבודתו הקטנה כפי ערך הדור וכפי ערך האדם, ואפילו אם חטא קלה, מחכה עליו שיבוצ מחטאו, ואינו מלפני מאתנו תעניות וסיגופים או שאר עבודות גדולות שהיו צדורות הראשונים, אלא מחכה לראות הרלון שלנו, מחכה לשמוע מאתנו 'אנחה אמיתית' כלשונו של האר"י הק' המוצא בישמה ישראל הג"ל.

עבודת ימי חודש אלול

ובזה יתבאר על נכון, דהנה בדרך כלל קוראים פרשת שופטים שחודש אלול, ובה הכתוב להורות לנו דרך תשובה לחודש אלול, שאם יחשוב האדם וכי איך אוכל לחזור בתשובה, הלא לריך לכל עבירה להתענות ולסגף א"ע הרבה, או שיחשוב שעונותיו גברו למעלה ראש, ויתכן שאחרים יכולים לתקן א"ע, אבל כפי אשר חטא הוא לריך הרבה הרבה לסגף ולתקן א"ע, ע"ז בא הכתוב לומר לו שאל יחשוב ענוה פסולה זו, אלא יתחזק בחרטה, והקצ"ה חפץ בתשובתו, שבוזו מדרכיו וחייה.

וזוהו 'שופטים ושערים תתן לך בכל שעריך', 'שופטים' היינו מל' תשובה וכמ"ש (ישעיה ד) 'אם רחם ה' את לואת בנות ציון וגו' צרות משפט', שיבוצ על עוונותיו וישפוט את מעשיו ודרכיו אשר לא ה' המה, 'ושערים' רומז על היגלה"ר, שהוא רודה את העם וכפירש"י, והיינו שתשוב בתשובה שלימה על עוונותך, וזהו תתן 'לך', היינו שתכניע את היגלה"ר אליך, ותשפוט א"ע צינך לצין קונך, כפי מלצ הדור וכפי מלצך, וכפי היגלה"ר שלך, ולא לפי מלצם של אחרים. 'בכל שעריך' היינו בכל השערים והמדידות, מלשה"כ (פ' תולדות) 'מאה

כל כוחות המסעינים והמקטרגים, וזכן אם
 אומרים פסוקי דוד המלך שצספר תהילים
 עם רגשי תשובה ושצרון הלצ להשי"ת, זוהי
 העלה הנכונה לעת כזאת לצטל מעליו כל
 כוחות המסעינים והמקטרגים. יעזור השי"ת
 שמזכה כולנו לכתיבה וחתומה טובה.

וזדרו צערס יצואו המסעינים והמלשוניס,
 ואז יפיק רלוגו ממנו צהגיע ימי הדין והשי"ת
 צא לשפוט את הארץ, עכת"ד.

ואיתא צספר מטיה אפרים (סי' תקפ"א
 ס"ח) שצחודש אלול אומרים כל יום
 עשרה מזמורים תהלים, וצאלף המוגן שס
 מאריך צגודל מעלת אמירת תהלים, שזה משצר

דברות קודש אצל מעמד הכנסת ספר תורה ושמחת השבע
ברכות בחצרות קדשינו – יום ד' פר' שלח תשפ"ג

בתוכן:

בגודל מעלת כתיבת ספר תורה בחבורה • החיוב להודות להשי"ת בתמידית

בגודל מעלת כתיבת ספר תורה בחבורה

פתח דברינו יאיר צאימרא נאה שזכינו לשמוע מאת כ"ק מרן אאמו"ר זצוק"ל, שגשג לדרוש אלל שמחת השבע ברכות האחרון שלי, שהתקיימה כמו כן בשילוב שמחת הכנסת ספר תורה. בתחילה דקדק על נוסח השבע ברכות שאומרים לכבוד החתן והכלה בשעת ימי השמחה, דלכאורה שני הצרכות הראשונות של יוצר האדם, ושהב"ב ברא אבבורו, אין להם שום שייכות לשמחת הזיווג, וכמו שכתב רש"י ז"ל (כחוצות ח. ד"ה שמה שמחה), דרק מצרכת אשר יצר מתחילין לצרך לכבוד החתן והכלה.

וביאור דרך רמז למעמד זה, בהקדם לצאר הכתוב (דברים לא, יג): ועתה כתבו לכם את השירה את השירה הזאת ולמדו את בני ישראל שימה צפיהם, למען תהיה לי השירה הזאת לעד צבני ישראל. דהתורה מנזה אותנו לכתוב ספר תורה, ואומר שהתורה הק' הוא עדות לצני ישראל, ולכאורה רציון להצין על איזה דבר הוא צא לעדות.

וביאור עפ"י הגמרא (עבודה זרה ב. ג. - ג.) שמתאר כיצד יהא נראה לעתיד לצוא

צימות המשיח, שיצוא הקצ"ה וספר תורה בחיקו, ויאמר שכל מי שעסק בה יצוא ויעול שפרו, ויתקצו שם מיד כל האומות העולם, ויעשו שרונים גם הם לקבל רב העוז הלפון למי שקיים את התורה. ומתאר שם הגמרא באריכות המשגל ומתן שיהי' להקצ"ה עמהם, ואחד העמות שאומרים העובדי כוכבים לפני הקצ"ה הוא שיאמרו: רבש"ע ישראל שקיבלוהו יבין קיימוהו, ומי מעיד על דבר זה? אמר להם הקצ"ה, אני מעיד בהם שקיימו את התורה כולה. אומרים לפניו רבש"ע כלום יש אב שמעיד על צנו? דכתיב (שמות ד, כג): בני צכורי ישראל. אמר להם הקצ"ה, שמים וארץ יעידו בהם שקיימו את התורה כולה. אומרים לפניו רבש"ע, שמים וארץ נוגעין בעדותן הן שהרי כתיב (ויחי' לג, כה): אם לא צריתי יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמתו, ואר"ש צן לקיט מאי דכתיב (צראשית א, לא): ויהי ערב ויהי צקר יום הששי, מלמד שהתנה הקצ"ה עם מעשה צראשית, ואמר אם ישראל מקצלין את תורתו מועב, ואם לאו אני אחזיר אתכם לתוכו וצוהו, והיינו דאמר חזקיה מאי דכתיב (תהילים עו, ט): משמים השמעת דין ארץ יראה ושקעה, אם יראה למה שקעה ואם שקעה

כן הגם שאין לנו עוד עדות מהשמים והארץ, מכל מקום זה בעלמנו הוא לעד צשציל צני ישראל, שמקצלין את התורה צתמידית ע"י קיום מצות כתיבת ספר תורה. וזהו 'למען תהיה לי השירה הזאת לעד צצני ישראל', כי זה נשאר לנו להוכחה על שמקצלין חנו את התורה.

היוצא מזה גדול מעלת כתיבת האותיות צספר תורה, ואפילו אות אחד צלצד. ידוע שברה"ק **החתם סופר זי"ע** לא היה קורא צספר תורה שלא השאירו צו אותיות צסופו, וציאור **אאמו"ר ז"ל** העטס למנהגו צקודש, דהרי אמר **רבי עקיבא** (צראשית רבה כד, ז): **ואהבת לרעך כמוך** (ויקרא יח, יט) **זה בל"ג גדול בתורה**, ולכן הרי לאו כל אדם זוכה לכתיב לעלמו ספר תורה שלימה, ולזכות אל כל המעלת הנפלאות שזוכים ע"י קיום מצוה זו, על כן צבר גדול הוא לזכות צני ישראל כתיבת אות צספר תורה, שמעלתו ככותב ספר תורה שלימה. ולכן ראה **החתם סופר ז"ל** לקרות רק צספר תורה שקיימו צו המצוה של 'ואהבת לרעך כמוך'.

הצוגע לענינינו שזכינו לכתיב ספר תורה צאחדות כל חברי קהילתינו הק', ניתוסף לנו מעלה יתירה שנעשית גם עם כח האחדות, שהוא מעלה יתירה צמדת ה'ואהבת לרעך כמוך'. והמקיים מצות 'ואהבת לרעך כמוך' נחשב ג"כ כאילו קיים כל התורה כולה, כמו שמסופר צגמרא (שבת לד): שצ מצעשה צנכרי אחד שצא לפני שמאי ח"ל גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על גג אחת, דחפו צאמת הצנין שצידו, צא לפני ה"ל גייריה, אמר לו דעלך סני לחצרך לא תעציד

למה יראה, אלא צתחלה יראה ולצסוף שקעה, ואס כן אי אפשר להס להעיד לעוצת ישראל, עכתו"ד הגמרא.

ונתקשו שם התוספות (ד"ה נוגעין צעדותן הו), דהרי אין לך ראי' גדולה מזה בעלמו שנתקיימו שמים וארץ, ואס כן מוכרה שמקיימין ישראל את מצוות התורה כדצעי, דהא מצוחר צגמרא להדיא שהתנה הקצ"ה עם השמים והארץ שלא יתקיימו רק צתנאי יסקצלו ישראל התורה, ואס כן אין לריכין לעדות כלל. ומתראים, דהס קיימין צזכות מה ש"קצלו" כלל ישראל את התורה, וקיומן אינו תלוי צמה שמקיימין את מצוות התורה למעשה, ולכן אינו ראי' שמקיימין את התורה מזה שנתקיימו, ושפיר לריכין לעדותן. ותמה עליו **המהרש"א** (שם, ד"ה חוס' צד"ה נוגעים) דהרי אס יש להס קיום ממיילא צזכות מה שקצלו ישראל את התורה, אס כן הרי אינס עוד נוגעים צעדותן כלל, דהרי הקיום יש להס ממיילא, ואס כן וא"כ חוזר וניעור עענת ההקצ"ה שיצואו השמים והארץ להעיד על ישראל, אס הס מקיימין את התורה ואס לאו. ומתקן: דלעפ"כ מיקרי נוגעים צעדותס מלד הנאחס שהגיע להס כצר על ידי קצלתס של ישראל, ודו"ק.

ואאמו"ר ז"ל תירץ, לפי המצוחר צגמרא (מנחות ג.) שהפליגו חכ"ל צמעלת האיח הכותב ספר תורה, דמעלה עליו הכותב כאילו קיבלה מהר סיני. ועוד מצוחר שס שאמר **רב ששת** שאפילו מי שכותב אות אחת צספר תורה, נחשב כאילו כתב כל הספר תורה. ולפי זה תירץ צמין חומר, דיולא מזה שמעלת כתיבת ספר תורה הוא כקצלת התורה, ואס

אבל כשצח להילל, אמר לו עלה הגונה למאוד. דהרי איתא **בפפרים** דמי שמקשר עלמו עם כל אחד מ'ישראל כנפשו, הרי נחשב כגוף אחד עם כל ישראל, וכל מה שמקיים אחד מ'ישראל כאלו קיים הוא. זה אשר השיב לו הילל: כל מה דעלך סני לחצרך לא תעביד, זו היא כל התורה כולה, שצמאות שיעשה חצירך תלא ידי חוצתך גם אתה. והנוגע לעניינינו, שזכינו לקיים המצוה של כתיבת ספר תורה, אשר מעלתה הוא כאילו קיבלנו מחדש התורה הק' מהר סיני, ועוד שזכינו לקיימו באחדות, ובקיום מצוות 'אהבת לרעך כמוך' בהידור רב, שמעלתה כשלעצמה הוא כמו כן לזכות לקיים את כל התורה כולה, בודאי עי"ז ישפע שפע רב בכל העולמות.

ובשנצטרפו יחד שמחת השבע ברכות עם שמחת הכנסת ספר תורה, יש צוה עוד צחינה של קבלת התורה, כמה דמרגלא צפי **אאמו"ר ז"ל** לומר בדרך לחות, שאם זוכה האדם לקיים המצוה הראשונה של 'פריה ורביה', והמצוה האחרונה של 'כתיבת ספר תורה', נחשב כאילו קיים כל התורה כולה. ובמעמד זה מיושב למה מתחילין לצרך מקודם בצרכת ה'שבע ברכות' בצרכת **שהב"ב ברא"ב בבודו**, היינו כאומרים שידועים אהנו למי אנו מקיימין את המצוה, שהכל הוא לכבודו יתצרך, שהרי עכשיו שזכינו לקיים את כל התורה בצממה צחינות כנ"ל, עלינו להדגיש ולצרר שידועים אהנו למי אנו מקיימין את המצוות, והוא רק לכבודו ית'. וכשהאדם זוכה לקיים את התורה כולה, בשלימות הכוונה להשי"ת, שפיר אפשר לו לצרך בצרכת **יוצר האדם**, שהרי צוה נשלמה

זו היא כל התורה כולה, ואידך פירושה הוא זיל גמור. ע"כ. ומזה רואים המעלה הגדולה של קיום מצוות 'אהבת לרעך כמוך', שהוא מצוה הכוללת את כל התורה כולה.

ואפשר לצאר הענין ביתר עומק, למה דייקא מצוות עשה זו של 'אהבת לרעך כמוך' הוא מצוה כוללת. דהנה ידוע **מפרי קודש** (עי' בש"ס כי תלא, תורה אור, ג), שחייב מועלת על כל איש ואיש מ'ישראל לקיים את כל התרי"ג מצוות התורה, בהיותו צחינו בעולם הזה, ואם לאו צריך האדם להגלגל בעולם הזה, אפילו כמה פעמים, שיחה להשלים נפשו בציוס כל מצוות התורה. ובספר **בית שמואל א' אחרון** (פר' שמות, הביאו בפפר ישמח משה פר' שמות, ד"ה ועד השליש) ציאר צוה **הגמרא ה"ל**. דהנה לכאורה תמוה מאוד על הגר הזה, מה ראה לשעות זה לומר שילמדנו כל התורה כולה כשהוא עומד על רגל אחד, ועוד קשה איך נכלל כל התורה צמאות ואהבת לרעך כמוך. ומצאר, דהגר הזה ראה להתגייר רק בציופן שיקנה שלימותו צפעם הזאת שהוא בעולם, ולא יצטרך שוב להתגלגל ויהיה עומד שם אחר פעירתו צמנוחה ועונג ועידון. ורגל הוא לשון פעם כמו שלש רגלים (צלק צב, כה), וזה אמרו גייריני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשהני עומד על רגל אחד, ראה לומר: **שאו"ב אקיים בפעם אחד בפעם הזאת שאני עומד בעולם הזה ולא אצטרך שוב להתגלגל, דחפו שמאי צאמת הצנין**, וזה דבר שאי אפשר הוא, דהרי אין יכול לקיים מצוות כהנים ומצוות יצום, ועוד הרבה מצוות. וממילא דחאו שמאי, צאומרו אליו שאי אפשר לו לעזור בכלום.

כתיבת תיבה קטנה, וכל אחד יצין שהאדם השני אמר נוסח זה כמו כן.

רבו הקדושה הבע"ה התניא ז"ל הצינ דזרכו, שרולה לתרן מדנפשי, אמר לו נא! אמור אתה התיכון! אמר רבי שמואל, דחילוק פשוט יש, דכשצא האדם להודות לה', צפעס הראשון יש לו התחדשות נפלא, ומודה את ה' בכל לצבו צכח גדול, לא כן צפעס השני כזר נתרגל בהטובה, וממילא אינו מודה את ה' באותו ההתלהבות שהיה לו צפעס הראשונה, ולכן נכתבה בסידורים התיבה 'אודך' באותיות קטנות, כי 'אודך' הלזה אינו כמו ה'אודך' הקודמת. לא כן אלל דיני ממונות, כשאחד חולק עליו ורולה ליעול עלייתו, לא יחלוק עליו צשפה רפה, אלל צכח גדול כמו חצירו. חבל צעזות האדם כל ימי חייו הוא, להודות להשי"ת צהתלהבות וכה גדול, ויכיר צטובת השי"ת צכל עת וצכל שעה צשורה.

ובן מצואר צמסכת סופרים (פרק עו, ה"ב):
מאה ועשרים ושלשה פעמים
 שנונין ישראל הלא'יה, כנגד שנותיו של אהרן, שחי קכ"ג שנים. והיינו שהיו ישראל מכירין צטובת ה', שזכו לחיי אהרן הכהן על האדמה קכ"ג שנים, ולכן הודו לו על כל שנה ושנה צפרעות. וכמו כן עלינו להודות לה' על כל הטוב שהוא עושה עמנו, מעומק הלב וצשמחה עלומה.

ובעמדינו צעת השמחות הכפולות צמטונינו, עלינו להודות להשי"ת על כל החסד אשר גמלני, ועל כל פרט ופרט צריכין אנו להודות לו צפרעות, ולחזור ולשנות צהודאה מיוחדת על כל ענין צפרעות, הן על שמחת הכנסת ספר תורה, והן על השמחה הגדולה

קומת האדם צשלימות, צהיותו מקיים מלוותיו ית' צשלימות.

ויהי רצון שמלות הכנסת ספר תורה שזכינו לקיים עכשיו, שנכתבה לזכר נשמת ב"ק אאמו"ר רבינו ז"ל, וחמי מורתי הרצנית הלקית ע"ה, יהא לזכותם לעילוי נשמתם הטובה, אשר צכל ימי חייהם שאפו לחזק מידת האחדות והאחוה בין בני ישראל, וכמו שאפשר לראות בבית מדרשינו שכל הדורך על מפתח הדלת מכיר צמדה השרויה בין כותלי בית מדרשינו זו צמדה גדושה, שמתאחדים כאן גם יחד מכל סוג צצני ישראל, ומכ"מ שורה מלצ של אהבה ושלום, וכ"ז הוא מצכותו וכוה של רבינו ז"ל, שהשריש צתוכינו מדה זה. והשי"ת יעזור שצכות זה ישפע לכולנו שפע צרכות משמי מעל עד צלי די, הכתובה צספר התורה הזה, חכות רבינו זי"ע יגן צעדינו, ולכל חצרי קהלתנו הק', את אשר ישנו פה ואת אשר אינו פה, צצרכות לרוב.

החיוב להודות להשי"ת בתמידות

נסיים דצרינו עם סיפור נפלא, שמוספר על הרה"ק רבי שמואל מינקום זצ"ל, מגדולי תלמידי הרה"ק הבע"ה התניא זי"ע, שפעס נכנס אל רבו הקדוש, ושאלתו צפיו, דלכאורה למה אלל הלא' כשצריכין לשנות הפסוק צ' פעמים, כגון אלל 'אודך' ולהלן, כתיב תיבה קטנה לרמוז לחזור ולשנות הפסוק פעס שני, לא כן מלינו צצמרא (צצא מליעה צ). כשיש שני צעלי דינים חולקין על העלית, כתיב צפירוש' זה אמר כולה שלי, וזה אמר כולה שלי, ולמה לא הסתפק התנא כמו כן

יעלה יפה, ויזכו לצנות בית נאמן בישראל, וזכה לרוות מהם רצ נחת דקדושה, עדי זכה לציאת גו"ל, ש'עוד ישמע צערי יהודא וצחולות ירושלים, קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה, קול מזהלות חתנים מחופתן ונערים ממשתה נגינתם', צצ"א.

שזכינו להכנים צננו היקר תחת חופתו, זכה לבוא בקשרי החופה והקידושין צשעה עוצה ומוללחת, זכה ליכנס צצית מחותני הרה"ג ש"י"א, שזכה לצנות בית שמגדליו שם תורה ותפילה, לרופות יחד עם מידת עוצות וישרות, על דרך אצותיו ורצותיו הק'. ויהי רצון שהזיווג

תאו והתכנשו להילולא דרבי

הנני בזה להודיע לכל באי ומתפללי בית מדרשינו

שלרגל

היומא דהילולא קדישא

של

כ"ק רביה"ק בעל לב שמחה זי"ע ועכ"י

שחל ביום א' אלול

יתקיים אי"ה

~ סעודת הילולא ~

בליל ששי פרשת שופטים הבעל"ט

בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בשעה 9:15

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל